

P411
24

Η ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ ΑΡΓΥΡΗ

1688—1721

ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ, ΙΣΤΟΡΙΚΗ

ΚΑΙ ΕΠΟΙΚΟΔΟΜΗΤΙΚΗ

ΥΠΟ

ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΣΤΕΦ. ΦΙΛΙΠΠΙΔΟΥ

(Διηγούμενου)

πρὸς ὄφελος τῆς ἐν Χάρισσιν Φιλοπτώχου
καὶ Φιλοκάλου Ἀδελφότητος

ὁ

“ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ,”

Ἐγκωμιαζόμενον Δικαίου, εὐφραν-
θήσονται λαοί, ἀθανασία γάρ ἐστιν ἡ
μνήμη αὐτοῦ, οὗ καὶ παρὰ Θεῶν γινώ-
σκεται καὶ παρὰ ἀνθρώποις.

(Σοφὸς Σολομὼν)

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΤΥΠΟΙΣ

ρωτοβούλου, Ἀναστασίου καὶ Σας.

1912

3240

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1912

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης
ΙΩΑΚΕΙΜ ο Γ΄

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΕΧΟΝΤΕΣ ὑπ' ὄψει τὴν μεγίστην ψυχικὴν ὠφέλειαν, ἣν παντὶ τῷ Χριστιανῷ παρέχομεν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑπὸ διαφόρων σεβαστῶν ἀνδρῶν προτραπέντες, προέβημεν εἰς τὴν δημοσίευσιν τῶν διασωθεισῶν καὶ μετὰ πολλοῦ κόπου ἐρανισθεισῶν πληροφοριῶν ὡς καὶ τῶν διὰ ζώσης φωνῆς διατηρηθεισῶν παραδόσεων περὶ τοῦ βίου τῆς ἐν Χάσκιῳ Ὁσιομάρτυρος Ἀργυρῆς, ἣς τὸ ἱερὸν σκῆνος εὐρηται αὐτόθι ἐντὸς Λαονακος.

Τοῦ παρόντος πονήματος αἱ πρῶται λέξεις ἐγράφησαν κατὰ τὸ 1907, ὅτε ἐφοιτῶμεν εἰς τὴν κατὰ Φανάριον Μεγάλην τοῦ Γένους Σχολήν, ἀφιερῶντες τὰς ὀλίγας στιγμὰς τοῦ μαθητικοῦ ἡμῶν βίου εἰς τὸ γράφειν ἱστορικὰς περιγραφὰς τῆς πατρίδος μου Χάσκιῳ, τὴν δὲ δημοσίευσιν αὐτῶν ἐκώλυσαν ἔκτοτε ἔνθεν μὲν ἡ ἀτέλεια αὐτῶν, ἔνθεν δὲ ἕτεροι λόγοι, ἀνεξάρτητοι τῆς ἐμῆς θελήσεως, καὶ χαίρομεν διὰ τοῦτο, διότι, καίπερ καθ' ἑαυτὸ ἴσως ἀτελές, ὅπωςδῆποτε νῦν τελειότερον κατέστη, ἀπορροφησάν τὰς κατὰ τὸ βραχὺ τοῦτο διάστημα μελέτας ἡμῶν καὶ ἐρεῦνας.

Δύο κυρίως εἰσὶ τὰ αἷτια τὰ ὠθήσαντα ἡμᾶς εἰς τὴν συγγραφὴν τοῦ παρόντος θρησκευτικοῦ ἀναγνώσματος: ἢ τε παντελὴς ἔλλειψις εἰδικῆς ἱστοριογραφίας τοῦ βίου τῆς Ὀσιομάρτυρος Ἀργυρῆς καὶ ὁ φόβος ἵνα μὴ πᾶσα παράδοσις ἱστορικὴ περὶ τοῦ βίου αὐτῆς σὺν τῷ χρόνῳ ἀπόλλυται, ὥς δυστυχῶς ἀπωλέσθησαν τόσαι ἄλλαι ἐπιγραφαὶ μετ' ἄλλων κειμηλίων, εὗρισκομένων ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς ἱερᾶς Ἐκκλησίας.

Τὸ ὅλον ἔργον ἐβασίσσαμεν ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ κλεινοῦ τῆς τοῦ Βύζαντος πόλεως Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντίνου Δ' γράφόντων, καὶ ἄλλων ἀνθεντικῶν πηγῶν καὶ μεμβράνης, καὶ δημοσίως θέντων ἔργων ὑπὸ τοῦ ἀκαμάτου ἐν μεσαιωνικαῖς ἐρεῦναις κ. Μ. Γεδεών, τὰ ὅποια δυστυχῶς μέχρι τοῦδε ἔκειντο εἰς τὰς τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης προθήκας νεκρὰ καὶ ὅλως ἄγνωστα παντὶ τῷ Χριστιανῷ καὶ δὴ — τὸ καὶ λυπηρότερον — τοῖς ἀμέσως ἐνδιαφερομένοις Πικριδιεῖς. Οὐδεὶς ἠθέλησε καὶ ἔσχε τὴν πρωτοβουλίαν νὰ ἀναγνώσῃ τὸν βίον τῆς Νεομάρτυρος Ἀργυρῆς, καὶ ἐκδώσῃ αὐτόν, γενόμενος οὕτως αἷτιος ἡθικῆς ἀφ' ἐνὸς καὶ ὕλικῆς ἀφ' ἑτέρου ὠφελείας, πορίζων πόρον ἀρκούντως καλὸν εἰς τὴν ἐνορίαν.

Μὴ ἐπιθυμῶν νὰ ἐπιμηκύνω τὸν λόγον, παροδικῶς θὰ ἀναφέρω, χάριν τῆς ἱστορίας, ὅτι κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1910, ἐπωφελοῦμενος τοῦ εἰς συν-

τάκτην διορισμοῦ μου εἰς τὴν ἀξιότιμον ἐφημερίδα ὁ «Ἀγών», ἐπεχείρησα νὰ δημοσιεύσω εἰς τὰς στήλας αὐτῆς τὸν βίον τῆς Ἀγίας, ἀλλὰ δυστυχῶς, ἐπελθοῦσα ἡ ὑπὸ τῆς Σεβ. Κυβερνήσεως παῦσις τῆς ἐν λόγῳ ἐφημερίδος, ἀνέβαλε τὴν πρωτοβουλίαν μου ταύτην.

Ἐκτοτε δυστυχῶς οὐδὲν περὶ τοῦ βίου ταύτης ἠκούσθη, οὐδεμίᾳ δὲ κίνησις καὶ δοῶσις παρατηρήθη. Ἡ ἔλλειψις ἐνὸς τοιοῦτου ἔργου ἐξημίου κατὰ πολλὰ τὴν κοινότητά μας καὶ δὴ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς τῆς Ἀγίας, ἦτοι τὴν 30 Ἀπριλίου.

Νῦν δὲ ἐκλεγείς ὑπὸ τῆς ὀλομελείας τὴν 15 Ἰανουαρίου τοῦ 1912 ἔτους Γενικὸς Προαγματεὺς τῆς ἐν Χάσκιῳ Φιλοπτώχου καὶ Φιλοκάλου Ἀδελφότητος ὁ «Ἅγιος Νικόλαος», ἔλαβον ἐκ νέου ἀφορμὴν ὅπως τὴν τοιαύτην ἔλλειψιν ἐπανορθώσω, δωρήσας τὸ πόνημα τοῦτο εἰς τὴν Ἀδελφότητα, ἧς τὸ Προεδρεῖον ἐν ἀποφάσει τῆς 21 Φεβρουαρίου, ὑπ' ἀριθμ. Πρακτ. ΙΘ', ἀνέλαβε τὴν ἐκτύπωσιν αὐτοῦ.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐσκοποῦμεν ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν τὰ «Πικριδιωτικὰ» νὰ περιγράψωμεν ὁλόκληρον τὸ Χάσκιῳ (τὸ Πικρίδιον) ὑπὸ ἱστορικὴν καὶ τοπογραφικὴν ἔποψιν μετὰ τοῦ βίου τῆς Ἀγίας Ἀργυρῆς. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶχομεν τὸν πρὸς τοῦτο καιρὸν, λόγῳ τοῦ ὀλιγοχρόνου μέχρι τῆς ἐορτῆς, ἀνεβάλομεν τοῦτο, ἀρκεσθέντες πρὸς τὸ παρὸν εἰς τὴν ἔκδοσιν μόνον τοῦ βίου μετὰ τινων σημειώσεων.

περὶ τοῦ Χάσκιοι, ὑποσχόμενοι ὁμῶς ὅτι προσεχῶς
θέλομεν ἐκδόσει καὶ τὸ βιβλίον τοῦτο, ὅπου θὰ ἀνα-
φέρωμεν πολλὰ περὶ τοῦ Χάσκιοι, τῶν ἱστορικῶν καὶ
ἀρχαιολογικῶν μνημείων καὶ ἐπιγραφῶν, τῶν κατὰ
καιροὺς ταφέντων Ὁρθοδόξων Μεγιστάνων, Πρω-
θυπουργῶν, Ὑπουργῶν, Σέρβων Ἡγεμόνων, Πα-
τριαρχῶν, Ἀρχιερέων καὶ λοιπῶν ἐν τῷ περιβόλῳ
τῆς ἱερᾶς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς, ὅπου
καὶ ὁ τάφος τῆς Νεομάρτυρος Ἀργυρῆς.

Καταλήγων, ὀφείλω ἐκ χρέους, νὰ ὁμολογήσω
χάριν καὶ εὐεργεσίαν πρὸς τὸν ρέκτην καὶ ἀκάματον
Πατριάρχην, τὸν ἀπὸ ἐτῶν ἐπαξίως διευθύνοντα
τοὺς οἴκους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Στάβου τῆς Ὁρθο-
δόξου Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἀληθῆ πατέρα τοῦ
ἔθνους, Κύριον Κύριον Ἰωακείμ τὸν Γ', ὅστις
ἀνέλαβε σὺν πολλοῖς νὰ διευθετήσῃ τὰ πάντα ἐν τοῖς
Πατριαρχείοις, καταστήσας τὴν ἄλλοτε ἀπρόσιτον Βι-
βλιοθήκην προσιτὴν νῦν καὶ πλουσίαν, μεταβαλὼν
αὐτὴν εἰς ἀληθὲς ἐντρύφημα ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις.

Ἡ ὑπὲρ τῆς Βιβλιοθήκης καὶ τοῦ Μουσείου δρᾶσις
τοῦ ἀνδρὸς τούτου τυγχάνει ἀναμφισβήτητος. Τὸ
ὅπως ὁπότε τέλειον τῆς Βιβλιοθήκης τῶν Πατριαρ-
χειῶν, ἡ διατήρησις ἀκριβοῦς καταλόγου πάντων
τῶν ἐν αὐτῇ βιβλίων καὶ χειρογράφων, ὀφείλονται
πρὸς παντὸς εἰς τὸ φιλόμουσον καὶ φιλιστορικὸν
προσὸν Ἰωακείμ τοῦ Γ'.

Τελευτῶντες δέ, καθήκον ἀπαραίτητον ἡγούμε-

θα, ἵνα δημοσίᾳ ἐκφράσωμεν τὰς ἀπείρους εὐχαριστίας ἡμῶν πρὸς πάντας τοὺς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, καὶ δὴ πρὸς τὸν Μέγ. Βιβλιοθηκᾶριον Κωδικογράφον κ. Ἰωακείμ, τὸν Θεοφιλέστατον Σταυροπόλεως, τέως Ἀρχιεποφύλακα τῶν Πατριαρχείων, κ. Χρ. Κνήτην, τὸν ἀκάματον Βιβλιοθηκᾶριον τοῦ Ἑλλ. Φιλολογικοῦ Συλλόγου κ. Κ. Κριτικίδην, τὸν δεξιὸν ἱεροψάλτην τῆς κατὰ Χάσκιοι ἱερᾶς Ἐκκλησίας κ. Β. Γεωργιάδην, τὸν διασώσαντα μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν τὴν Ἀκολουθίαν τῆς Ἀγίας, ἣν πάνυ προθύμως μᾶς ἔδωκε, καὶ ἐν γένει πάντα, ὅστις εὐμενῶς ἀπεδέξατο τὴν παροχὴν οἰασομένης πληροφορίας. Ἀνομολογοῦντες τὴν ἀτέλειαν τοῦ ἔργου ἡμῶν, καθ' ὅσον οὐδὲν τέλειον ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἐπικαλούμεθα τὴν ἐπιείκειαν τοῦ Κοινοῦ, καὶ εὐχόμεθα, ἵνα ἕτερος εὐπορῶν χρόνου συμπληρώσῃ τὴν ἀτέλειαν ταύτην, μὴ κατακρίνων αὐστηρῶς αὐτήν, ἐνθυμούμενος ὅτι τοῦ καθήκοντος ἢ ἐκπλήρωσις εἶναι παντὸς δυναμένου ἴδιον καὶ κατὰ τὸ μέτρον τῆς προθυμίας αὐτοῦ.

*Εγγραφον ἐν Χάσκιοι, τὴν 1 Μαρτίου 1912.

Ο ΕΚΔΟΤΗΣ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΣΤΕΦ. ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ

(Δικηγόρος)

Ἀπολυτίκιον τῆς Ἀγίας.

Τυράννους κατήσχυνας ἐν ταῖς βασάνοις, σεμνὴ δειχθεῖσα,
πολύαθλε, ὥσπερ ἀδάμας στερερός, Χριστοῦ Μάρτυς ἐνδοξε,
ἔδειξας ἐναθλοῦσα πρὸς Χριστὸν τὸν Σωτῆρα, ἔρωτά τε
καὶ ζῆλον καὶ ἀκόρεστον πόθον δι' ὃ σε, Ἀργυρῇ, αὐτὸς
ἀξίως ἐδόξασε.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ*
ΤΗΣ
ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΑΡΓΥΡΗΣ

Εἰς τὸν Ἑσπερινόν.

Ἦχος Δ'. Ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσιν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Γυναικεῖν μὲν σώματι, ἀνδρικῶς δὲ φρονήματι, ἀνδρικὰ διήνυσας ἀγωνίσματα, ἀνδρῶν ἐν μέσῳ οἰκήσασα καὶ πάθῃ νεκρώσασα ἐν ζοφῶδει τῇ εἰρκετῇ καὶ τυράννοισι αἰσχύναςα καρτερίᾳ σου, Ἀργυρῇ, ταῖς φρικταῖς σου δὲ βασάνοις τὸν μολύναι σε ζητοῦντα δεινὸν ἐχθρόν σου κατήσχυνας.

Τοῦ ἐχθροῦ μηχανήματα ὡς ἀράχνας διέλυσας, Ἀργυρῇ πανθαύμαστε, καὶ ἀνίσχυρον αὐτοῦ τὸ κράτος ὑπέδειξας, δυνάμει τοῦ πνεύματος καὶ ἀμέλυντον αἰεὶ σεαυτὴν διετήρησας· διὰ τοῦτό σε εἰς θαλάμους φωτὸς τοῦ ἀνεσπέρου, κατηξίωσεν ὁ Κτίστης καὶ στέφει θείῳ ἐκόσμησε.

* Ἡ Ἀκολουθία δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ Μηνολογίῳ καὶ διὰ τοῦτο ἠναγκασθήμεν νὰ τὴν περιλάβωμεν ἐνταῦθα. Μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν οἱ ψάλλται ἔψαλλον ἀπὸ χειρογράφου.

Τυραννῶν σε ὁ Τύραννος, Ἀργυρῇ, κατηνάγκαζε τὸν Χριστὸν ἀρνήσασθαι, τὴν ζωὴν ἡμῶν, ἀλλὰ σὺ ὄντως κατέπτυξας βασάνους τοῦ σώματος, καὶ ἀπήλαυσας, σεμνή, εὐφροσύνην οὐράνιον· ὅθεν ἅπαντες μετὰ πόθου τιμῶντες προσκυνοῦμεν τὸ πολυάθλόν σου σκῆνος καὶ τὸν Σωτῆρα δοξάζομεν.

Καὶ τὰ μέλη τοῦ σώματος στρεβλουμένη, θεόσοφε, καὶ τὸν σάλον ἅπαντα ὑπομένουσα, δεινῶν βασάνων καὶ θλίψεων, εἰρκτῶν καὶ κακώσεων, οὐκ ἡρνήθης τὸν Χριστόν, ἀλλ' αὐτὸν ἀνεκήρυξας Θεὸν δίκαιον· ὅθεν Μάρτυς ἡξίωσαι τῆς ἁνῶ βασιλείας καὶ τοῦ κάλλους, ἔνθα τὸ φῶς τὸ ἀνέσπερον.

Δόξα : Ἦχος β'.

Τῶν αἱμάτων σου, τοῖς ρεῖθροισι, Ἀργυρῇ ἀξιάγαστε, διηνεκῶς ἐργάζῃ, ἀσεβείας μὲν ποντισμόν, τῆς δὲ εὐσεβείας ἀρδεύεις τὰς ἀρούρας, αὐξάνουσα ἐν αὐταῖς τὸν στάχυν τῆς πίστεως, διὰ τοῦτο παραδόξως καὶ μετὰ θάνατον ὤφθης, διὰ τοῦ ἀθλητικωτάτου σου σκῆνους, νεφέλῃ πηγάζουσα ὄμβρους τῶν ἱαμάτων· πρέσβευε τοίνυν τῷ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντι Σωτῆρι Θεῷ, καὶ ἡμᾶς κατὰ τῶν τῆς πίστεως ἐχθρῶν ἐνισχύσαι καὶ ζωρήσασθαι πᾶσι τὸ μέγα ἔλεος.

Καὶ νῦν : Τὸ τῆς ἐορτῆς.

Εἵσοδος : *Φῶς ἱλαρόν.* — Ἀναγνώσματα : Ζήτηι Ἀπριλίου 23.

Εἰς τὴν Λετὴν ἰδιόμελα.

Ἦχος Α'.

Σοφίας τῆς ἁνωθεν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, ἐμφορουμένη πλουσίως, ἡ ἔμψρων καὶ ἐκλεκτῇ ἀθληφόρος Ἀρ-

γυρῇ, κατήσχυεν ἄρδην τυραννούντων τὰ φρυάγματα, ἀσέλγειαν κτηνώδη, θωπείαν τὴν ἄμετρον καὶ μιαρὰς αὐτῶν ὑποσχέσεις· καὶ ἀθλητικῶς τούτους εἰς τέλος κατέβαλε, ρητορεύουσα θεῖα διδάγματα. Καὶ νῦν ἐν οὐρανοῖς ταῖς ἀθληφόροις συγχορεύουσα, πρέσβευε, Ἀργυρῇ, τῷ Σωτῆρι καὶ Θεῷ, δωρηθῆναι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Ἦχος Δ'.

Ισχύϊ παρὰ Χριστοῦ ρωσθεῖσα, θεόφρον Ἀργυρῇ, καὶ θεοπνεύστου σοφίας πλησθεῖσα, ἔστης πρὸ τοῦ βήματος γενναίως ταῖς τυραννοῦσιν ἀνθισταμένη· καὶ τὸν μὲν νόμιμον σύνευνόν σου τιμῶσα, τὸν δὲ Ἰησοῦν ὡς Θεὸν ἀφόβως κηρύττουσα, παρὰ τῶν ἀπίστων ὑπέστης ἀνυπολόστους βασάνους καὶ πολυχρόνιον κάθειρξιν. Πρέσβευε τοίνυν Χριστῷ τῷ Θεῷ ὑπὲρ τῶν πιστῶν τελούντων τὴν μακαρίαν σου ἄθλησιν.

Ἦχος πλ. β'.

Ρωμαλαιοῦτητι νοός, εὐθαρσῶς καὶ ἀνδρείως κατήσχυνας, Ἀργυρῇ πανεύφημε μάρτυς, τοὺς τῆς ψευδοῦς γνώσεως τῷ βυθῷ κυλινδουμένους τυράννους, ρητορεύουσα σαφῶς ἐν ζοφῷδει τῇ εἰρικτῇ θεογνωσίᾳ θεῖα δόγματα· δι' ὃ καὶ δικαίως ἡξιώθης ἀπολαῦσαι τῆς διαδόχου βασιλείας τῶν οὐρανῶν, αἰτοῦσα εἰρήνην τῷ κόσμῳ καὶ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὸ μέγα ἔλεος.

Δόξα : Ἦχος πλ. δ'.

Οτε τὸ ἀθέμιτον τυραννικὸν ἐγένετό σοι πρόσταγμα, τόν τε Χριστὸν καὶ τὸν νόμιμον σύνευνον ἀρνῆσθαι, σωφρονεστάτῃ Ἀργυρῇ, καὶ γάμον μαρὸν συνάψαι καὶ τῇ πατρὶά πιστεῖ ἀποταχθῆναι, καὶ βίᾳ πολλῇ.

σοι ἐπεφέρετο, ἀφορώσα τὴν σῆς ψυχῆς σου ἀπώλειαν τότε, πανεύφημε, ὥς τις ἀστήρ φαεινὸς ἐξέλαμψας ἐν εἰρικτῇ τῇ ζοφερᾷ, ἀπιστίας ζόφον καὶ λαγνείας διώκουσα, καὶ φέγγος εὐσεβείας ἐν ταῖς καρδίαις τῶν πιστῶν ὑπανάπτουσα, καὶ τρανῶς ἐκβοῶσα, Θεὸς μέγας τυγχάνει ὁ σαρκὶ σταυρωθεὶς καὶ ἀναστὰς τριήμερος, ἐν ᾧ πάντες οἱ εὐσεβεῖς καυχώμεθα. Ὅθεν καὶ ἐπαξίως ἀθλητικῷ στεφάνῳ στεφθεῖσα, πρέσβευε διηνεκῶς ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Καὶ νῦν : Τῆς ἐορτῆς.

Εἰς τὸν στίχον προσόμοια.

Ἦχος α'. *Τῶν οὐρανίων ταγμάτων.*

Σὺ ἀγαθὰ τὰ παρόντα σπουδῇ ἀντήλλαξας, πίστεως τοῦ Σωτῆρος, Ἀργυρῇ ἀθληφόρε, καὶ ἑσπερξας ἐκ πόθου οἰκεῖν καρτερώς τὸ δεινὸν δεσμωτήριον, καὶ γὰρ ὁ ἔνθεος πόθος τοῦ ποιητοῦ, τὴν ἀγάπην τῶν κτισμάτων νικᾷ.

Στιχ. Ὑπομένουσα ὑπέμεινα τὸν Κύριον καὶ προσέσχε μοι.

Μόνον τὴν ἔνθεον πίστιν Χριστοῦ ποθήσασα, καὶ τῆς ὀρθοδοξίας ἀληθεία θελχθεῖσα, τοῦ σώματος τὸ κάλλος ἐβδελύξω, σεμνή, καὶ τὴν βίου τερπνότητα, καὶ ταῖς βασάνοις παρέδωκας σεαυτὴν, Ἀργυρῇ θεομακάριστε.

Στιχ. Καὶ ἔστησεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου, καὶ κατηύθυνε τὰ διαδήματά μου.

Σὺ ἀληθὲς ἀθληφόρος, ταῖς θείαις πράξεσιν, ἐδέλχθης τοῦ Κυρίου, Ἀργυρῇ, ἐν τῷ κόσμῳ, δι' ὃ καὶ

οὐρανίου χαρᾶς ἔσσαι καὶ βασιλείας ἡξίωσαι, καθικε-
τεύουσα τοῦτον ὑπὲρ ἡμῶν τῶν τιμῶντων σου τὰ λεί-
ψανα.

Δόξα. Ἦχος β'.

Η μόλις γάμψομαι δμυλήσασα γυνὴ τρυφερά. Ἀργυρῇ ἢ
πανένδοξος, τὸ θρέμμα μὲν τῆς Προύσης, τοῦ Βυ-
ζαντίου δὲ τὸ καύχημα, ἔσχυσε τὴν ὑπερήφανον ὀφρὺν
καταστρέφαι τοῦ ἀλάστορος τυράννου, τὴν εὐσέβειαν
αὐτῆς βουλομένου μεταστρέφαι καὶ τὴν ἐν γάμψοις μολύ-
ναι αὐτῆς παρθενίαν. Ὅθεν τοῦτον νικήσασα, ἀνῆλθεν
εἰς οὐρανούς μετὰ δόξης, ἔνθα νῦν πρεσβεύει τῷ ἀνα-
στάντι Θεῷ, φυλάττειν ἐν εἰρήνῃ τῶν ὀρθοδόξων τὰ
πλήθη, ἡμῖν δὲ τοῖς ἐν πίστει τιμῶσιν αὐτῆς τὸ χαρι-
τόδουτον σπῆνός, δωρήσασθαι ἱλασμόν καὶ τὸ μέγα
ἔλεος.

Καὶ νῦν. Τῆς ἐορτῆς.

Ἀπολυτίκιον τῆς Ἀγίας.

Ἦχος δ'. **Ταχὺ προκατάλαβε.**

Τυράννους κατήσχυνας ἐν ταῖς βασάνοις, σεμνὴ δει-
χθεῖσα, πολυάθλε, ὥσπερ ἀδάμας στερρός, Χρι-
στοῦ μάρτυς ἔνδοξε, ἔδειξας ἐναθλοῦσα πρὸς Χριστὸν
τὸν Σωτῆρα, ἔρωτά τε καὶ ζῆλον καὶ ἀκόρεστον πόθον·
δι' ὃ σε, Ἀργυρῇ, αὐτὸς ἀξίως ἐδόξασε.

Καὶ νῦν. Τῆς ἐορτῆς.

(Ἀπόλυσις).

Εἰς τὸν Ὁρθρον.

(Μετὰ τὴν α΄ στιχολογίαν).

Κάθισμα. Ἦχος α΄. *Τὸν τάφον σου Σωτήρ.*

Αμνὰς ὡς λογικὴ τῷ ἁμνῷ καὶ ποιμένι προήχθης
εὐθαρσῶς διὰ τοῦ μαρτυρίου, τὸν δρόμον τελέσασα
καὶ τὴν πίστιν τηρήσασα· ὅθεν σήμερον μετὰ χαρᾶς
προσκυνοῦμεν, Ἀργυρῇ σεμνῇ, τὸ χαριτόβρυτον ὄντως
καὶ ἔνδοξον σκῆνός σου.

(Εἶτα τῆς ἑορτῆς).

(Μετὰ τὴν β΄ στιχολογίαν).

Ἦχος πλ. α΄. *Τὸν συνάναρχον λόγον.*

Αργυρῆς τῆς πανσέπτου ἀνευφημήσωμεν τὰς βασί-
λους, τοὺς ἄθλους καὶ τὰ παλάσματα, ἃ ὑπέστη
καρτερῶς διὰ τὸν Κύριον, καὶ καρδίᾳ καὶ ψυχῇ πιστῶς
βοήσωμεν αὐτῇ· πανθαύμαστε ἀθληφόρε, ὡς εὐσε-
βείας τὸ δείγμα ἡμῶν τὴν πίστιν λιταῖς σου στήριξον.

(Εἶτα τὸ τῆς ἑορτῆς).

Οἱ ἀναβαθμοί, τὸ α΄ ἀντίφωνον τοῦ δ΄ ἤχου.

Προκείμε. Ἦχος δ΄. Ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν Κύριον
καὶ προσέσχε μοι.

Στιχ. Καὶ ἔστησεν ἐπὶ πέτρας τοὺς πόδας μου·
καὶ κατηύθυνε τὰ διαδήματά μου.

Πᾶσα πνοή.

Εὐαγγέλιον : (Κατὰ Λουκᾶν) *Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἐαν-
τοῦ μαθηταῖς, πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ κλπ.* (Ζήτηι Νοεμ. 6).

Ὁ Ν' [50] ψαλμὸς *Ἐλέησόν με ὁ Θεός.*

Δόξα. *Ταῖς τῆς ἀθληφόρου.*

Καὶ νῦν. *Ταῖς τῆς Θεοτόκου.*

Ἰδιόμελον. Ἦχος β'.

Ικετεύουσα Χριστόν, μὴ διαλίπεις, Ἀργυρῇ ἀθληφόρε, ρύσασθαι δεινῶν καὶ παντοίων πειρασμῶν τοὺς σὲ γεραίροντας.

Ὁ ἱερεὺς: *Σῶσον ὁ Θεὸς τὸν λαόν σου.*

Ὁ Κανὼν τῆς ἑορτῆς εἰς δ' καὶ τῆς ἀγίας εἰς δ'.

ᾠδὴ α'. Ἦχος δ'. *Θαλάσσης τὸ Ἐρυθραῖον.*

Ταῖς θείαις τῶν Ἀθληφόρων τάξεσιν ἀγαλλομένη νῦν, ὦ ἀθληφόρε θεία Ἀργυρῇ, καὶ Χριστοῦ ἀπολαύουσα τῆς θεϊκῆς λαμπρότητος τοὺς σὲ τιμῶντας καταλάμπρυνον.

Τὸ θῆλυ, ὦ Ἀργυρῇ πανεύφημε, ἀρρενωθὲν τὴν ὁφρύν, τοῦ καυχωμένου πρῶτην ἀναιδῶς καταστρέφαι εὐσέδειαν τῇ ἀσθενείᾳ σώματος καὶ σθένει θείῳ καταδέβληκε.

Δόξα.

Σταυρῷ σε ἀνυψωθέντα, Κύριε, καλῶς πιστεύουσα τῶν αἰκισμῶν ἡ μάρτυς Ἀργυρῇ, ὑπομένει τὴν βάσανον, τῇ παναλκεῖ δυνάμει σου, δι' ἧς βροτοὶ ἐνευρώθησαν.

Θεοτοκίον.

Σαφῶς σε τῆς τοῦ Θεοῦ σαρκώσεως νυμφῶνα, Ἀχραντε, καὶ λογικὸν γινώσκων καὶ παιδρὸν, ἱκετεύω ρυσθῆναί με νόσων ψυχῆς καὶ σώματος καὶ πειρασμῶν καὶ περιστάσεων.

ᾠδὴ γ'. *Εὐφραίνεται ἐπὶ σοί.*

Λαμπρύναντος σὴν ψυχὴν τοῦ θείου ἔρωτος, σεμνῇ, βάσανον τῆς σαρκὸς ἡλόγησας καὶ τοὺς αἰκισμοὺς κατεφρόνησας.

Ισχύϊ τοῦ Παντουργοῦ, τὴν τοῦ ἀλάστορος ὀφρὺν ἔρριψας, καὶ ὥς κόνιν πάντα συντρίψασα, τὰ ὀστέα αὐτοῦ διεσχόρπισας.

Αιμάτων σου αἱ ροαί, πῦρ ἀπιστίας, Ἀργυρῇ, ἔσβεσαν, τοὺς ἀσεβεῖς δὲ ἅπαντας ἤρδευσαν τῆς πίστεως νάμασιν.

Θεοτοκίον.

Εμοῦ, ἀγνή, τοῦ οἰκτροῦ, ἁμαρτωλότερος οὐδεὶς ἐπὶ γῆς, ὅθεν βοῶ σοι, Δέσποινα, ἵλεως γενοῦ μοι καὶ σῶσόν με

Κάθισμα τῆς Ἀγίας. Ἦχος α'. *Τὸν τάφον σου Σωτήρ.*

Ανδρὲα τὴν ψυχὴν, Ἀργυρῇ, ὀπλισμένη, παρέδωκας σαυτὴν εἰς παντοίας βασάνους, τῷ πόθῳ τοῦ Κτίστου σου φλεγόμενη καὶ ἔρωτι· ὅθεν ἤλεγξας τὴν τοῦ τυράννου μανίαν καὶ διάδημα παρὰ Χριστοῦ ἐκομίσω τῆς νίκης λαμπρότατον.

Εἶτα τὸ τῆς ἐορτῆς.

Ῥοδὴ δ'. *Ἐπαρθέντα σε ἰδοῦσα.*

Τοῦ παντάναντος τῷ πόθῳ ἢ σὺ καρδία, πυρπολουμένη ἄνθρακας, Ἀργυρῇ, τῆς πλάνης, σὴ ροὴ ἀπέσβεσεν αἱμάτων καὶ θάλασσαν ἀπιστίας πάσης ἐξήρανε.

Τοῦ τὴν πρώτην ἀπατήσαντα πάλαι Εὐαν, ἀθλητικαῖς ἐνστάσεσιν, Ἀργυρῇ, καθεῖλες, πάσας τὰς μεθόδους τε αὐτοῦ καὶ σοφίσματα ὅλως ἀσθενῇ ἀποδείξασα.

Αργυρῇ μεγαλομάρτυς, σὺ παρ' ἀπίστων, ὥς ἐκ θη-
ρῶν ἀγρίων κατασπαραχθεῖσα, ἄμωμον ἐτήρη-
σας, Θεῷ δὲ προσήνεγκας ἱερὸν σαυτὴν καλλιέργημα.

Θεοτοκίον.

Ρυπωθέντα με κηλῖσι τῆς ἁμαρτίας, ταῖς δραστι-
καῖς πρεσβείαις σου, ράντισον ὑσώπῳ καὶ τοῦ
μολυσμοῦ τῶν παθῶν καθάρισον, ἄχραντε, καὶ δεῖξον
πολίτην οὐράνιον.

ᾠδὴ ε'. *Σύ, Κύριέ μου, φῶς.*

Τοὺς μύθους ἀσεβῶν, εὐσεβῶς σὺ διήλεγξας, μειώ-
σασα πλάνην τούτων, Ἀργυρῇ ἀθληφόρε, τὸ
κλέος καὶ κραταίωμα.

Ερύθημα βαφαῖς τῶν ἁμαρτιῶν τελέσασα, τὸ πρότερον
τῆς ἀγγελίας, Ἀργυρῇ, σαυτὴν, εἰτα Θεῷ οὕτω
προσήνεγκας.

Τῷ κάλλει σου, Σωτήρ, Ἀργυρῇ ἡ πανεύφημος παρέ-
δράμε τετρωμένη, τὰ τοῦ κόσμου ἡδέα, ἐν Σοὶ
μόνον ἐμβλέπουσα.

Θεοτοκίον.

Ανθρωπον πρὸς φθορὰν ἀνεκτήσω τὸν ρεύσαντα διὰ
τοῦ θεοῦ Υἱοῦ Σου, καὶ τὴν πρὶν ἀφθαρσίαν ἐνέ-
δυσας, πανάσπιλε.

ᾠδὴ ε'. *Θύσω σοι μετὰ φωνῆς.*

Σωτήρα τὸν θάνατον τὸν μόνον παθήσασα, τοῦ ὄρω-
μένου θανάτου νευρυμένη σθένει ἐπουρανίῳ,
ἡ θεόφρων ἀνδρικῶς Ἀργυρῇ οὐκ ἐδειλίασεν.

Ιδεῖν σου, βασιλεῦ τῶν αἰώνων πανάγιε, τὸ ἀπαράμιλ-
λον κάλλος, τετρωμένη ἔρωτι τῷ ἐνθέῳ, τῶν βασά-
νων τὴν πικρίαν ἡ Ἀργυρῇ καθυπέμεινε.

Φρόνημα ἀνδρικὸν πρὸς τὴν πάλην ἀνέλαδες, ὦ Ἀργυρῇ θεοφόρε, καὶ εἰσῆλθες μέσου τῶν τυραννούντων καὶ τῷ ξίφει τῆς εὐσεβείας αὐτοὺς ἐθανάτωσας.

Θεοτοκίον.

Φώτισον τὴν ψυχὴν μου, Μαρία πανάχραντε, ἀντιλαβοῦ μου καὶ ρῦσαι, μητρικαῖς πρεσβείαις σου, πάσης νόσου ἀνιάτου καὶ τοῦ σκότους τῶν πταισμάτων τὸν δοῦλόν σου.

Κοντάκιον. Ἦχος δ'. **Ἐπεφάνης σήμερον.**

Ως σελήνη πάμφωτος ἔλαμψας κόσμῳ, ἐφαπλοῦσα τῶν πόνων σου μαρμαρυγὰς, ὦ Ἀργυρῇ, καὶ ἱαμάτων τοῖς κράζουσι: χαίροις μαρτύρων τὸ κλέος καὶ καύχημα.

Ὁ Οἶκος.

Ιερωτάτην καὶ θείαν ἐν πρώτῃ συγκροτοῦμεν πανήγυριν, ἅπαντες οἱ πιστοὶ φιλομάρτυρες, σοῦ τῆς ὑπὲρ ἀργύριον καὶ χρυσίον λαμπροτέρας πανευκλεοῦς ἀθληφόρου νεομάρτυρος Ἀργυρῆς, ἐπιτελοῦντες τὴν παμφαεστάτην καὶ ἑνδοξὸν σου μνήμην γεραίροντες χαρμονικῶς τὰ ὑπὲρ ἀνθρώπων παλαισμάτα, τὰς ἀριστείας καὶ τοὺς πόνους, οὓς ὑπέστης, τοῦ διατηρῆσαι τὴν τε ἐν γάμφῳ παρθενίαν καὶ τὴν ἀληθῇ πίστιν τοῦ οὐρανίου παμβασιλέως Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἀμόλυντα καὶ αἰτούμενοι τυχεῖν, ταῖς ἱεραῖς σου καὶ ἐνθέρμοις πρὸς αὐτὸν δεήσεσι, τῆς οὐρηνίου ἐκείνης μακαριότητος, ἔνθα οἱ χοροὶ ἀγάλλονται τῶν βωόντων: χαίροις μαρτύρων τὸ κλέος καὶ καύχημα.

ΣΥΝΑΞΑΡΙΟΝ

Τῇ Δ' τοῦ αὐτοῦ μηνὸς μνήμη τῆς Ἀγίας ἐνδόξου Νεο-
μάρτυρος Ἀργυρῆς.

Ἡ Ἀργυρὴ δὲ τῆς φυλακῆς βασάνοις
ὕπὲρ τὸ ἀργύριον ἡμᾶς φαιδρύνει.

Μαρτυρικὸν λάβεν Ἀργυρὴ στέφανον ἐν τριακάδι,
Ἦς ἡ χάρις καὶ πάντων τῶν συνεορταζομένων βοηθείη
καὶ διασώζοι πάντας ἡμᾶς, παντὸς ἐπερχομένου ὁρατοῦ τε
καὶ ἀοράτου δεινοῦ. Ἀμήν.

Ῥοδὴ ζ': *Ἐν τῇ καμίνῳ.*

Σὺν ἀθληφόροις ἐν οὐρανίοις, ἐνδόξε Ἀργυρῇ,
πέλεις, αἰκισμοὺς καὶ μάστιγας καρτερῶς ἐν τῷ
φάλλειν ὑπομείνας, εὐλογημένος εἰ ἐν τῷ ναῷ τῆς
δόξης σου, Κύριε.

Ὁ δειλιῶσα, ὦ Ἀργυρῇ, σὺ μᾶλλον καρτερικῶς
ἤχθης πρὸς δεινὰς βασάνους, ἀναψυχὴν αἰσθο-
μένη καὶ κραυγάζουσα: εὐλογημένος εἰ ἐν τῷ ναῷ
τῆς δόξης σου, Κύριε.

Λεαμπρυσμένη θεαρχικῶς ἀκτίσιν ὅλον τὸν νοῦν,
πάσαν τὴν ἀχλὺν ἡμαύρωσας, Ἀργυρῇ, τῶν τυ-
ράννων, καὶ κατέπληξας αὐτοὺς τοῖς θαύμασιν, ἅπερ ἐν
εἰρκτῇ ἐξετέλεσας.

Θεοτοκίον.

Εν τῇ γαστρὶ σου κατασκηνώσας, κόρη, ὁ βασιλεὺς
πάντων τῶν αἰώνων, ἔδειξεν οὐρανῶν πλατυτέραν
καὶ ἄμαχον, τῶν ἀνυμνούντων σε προστασίαν καὶ σκέ-
πην καὶ τείχος ἀκράδαντον.

Ῥδὴ η'. *Λυτρωτὰ τοῦ παντός.*

Τυραννήσασα πόθῳ τοῦ Κτίστου σου, Ἀργυρῇ, τὸ σὸν σῶμα ἀπήμβλυνας, ἐν γυναικείῳ σώματι, κέντρα τυραννούντων, ἄθλους τοὺς θείους ὑποστάσα ἀνδρείως, φερώνυμε.

Εν εἰρικτῇ καθειρχθεῖσα, πανεύφημε Ἀργυρῇ, πα-
ραλόγως, τοὺς ἄφρονας ἐχθροὺς στερρῶς κατέ-
πληξας τῇ ὑπομονῇ σου, ἀναβοῶσα : εὐλογεῖτε τὰ ἔργα
τὸν Κύριον.

Οὐρανῶν βασιλείας ἀπῆλυσας σὺν Χριστῷ, Ἀργυ-
ρῇ βασιλεύουσα, κεκοσμημένη στίγμασι, καὶ
δεινῶν τῷ κάλλει, πιστεῖ βοῶσα : εὐλογεῖτε τὰ ἔργα
τὸν Κύριον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Θεοτοκίον.

ΑΘΗΝΩΝ

Ισχυρόν μου σὺ εἶ τὸ κραταίωμα, οὐ πτοῦμαι διὰ τοὺς
φθονούντάς με, ἀλλ' ἀνυμνῶ σε, Δέσποινα, καὶ βοῶ
τῷ σῷ τόκῳ, πάντα τὰ ἔργα εὐλογεῖτε, ὑμνεῖτε τὸν
Κύριον.

Ῥδὴ θ'. *Λίθος ἀχειρόμητος.*

Ωφθης τυραννούντων ἐν μέσῳ ὥσανεῖ παμφάγων
λύκων, μάρτυς Ἀργυρῇ, τὴν ἐκείνων μανίαν
ὄντως καταπαλαίουςα καὶ τῷ. Σωτῆρι ἔνθεον δῶρον
σαυτὴν προσενέγκασα.

Οὐπερ ἡξιώθης δμίλου, ἥςπερ ἀπῆλυσας νῦν δό-
ξης, ὦ Ἀργυρῇ, τοὺς τελούντας τὴν παναγίαν
σου μνήμην πρέσβευε ἐπιτυχεῖν, ὥς ἔχουσα τὴν παρ-
ρησίαν πρὸς τὸν Κύριον.

Σὺ νῦν ἐν σκηναῖς οὐρανίοις, ὦ Ἀργυρῇ, κατατρυφῶσα καὶ ταῖς τοῦ πανσέπτου Σωτῆρος φωτιζομένη ἀεὶ λαμπρότησι. τοὺς σὲ ὑμνοῦντας φώτισον καὶ τῶν κινδύνων ἐλευθέρωσον.

Θεοτοκίον.

Μόνος ὑπερέβην ὁ τάλας ὑπερβαλλόντως Νινευῖτας ἐν ταῖς ἁμαρτίαις, καὶ ὤφθην τῆς ὑψηλοῦ ἄχθος βαρύτατον, ἀλλὰ σὺ μόνη, πάντα γνε, σαῖς ἰκεσίαις με διάσωσον.

Ἐξαποστειλάριον τῆς Ἁγίας. *Γυναῖκες ἀκουτίσθητε.*

Φρικτὸν ἰδόντες θέαμα, εἰ τὴραναι ἐξέστησαν, ἦν γὰρ ἐνόμιζον εἶναι γυναῖκα ἀσθενεστάτην, ὁρῶντες ὑπομένουσαν καρτερικῶς τὰς βασάνους, ὑπὸ τὸν φόβον ἔκραζον: τῆς Ἀργυρῆς Θεὸς μέγας, ὁ ταύτη ἰσχὺν δωρήσας.

Καὶ τῆς ἑορτῆς.

Εἰς τοὺς Αἵνους στιχηρὰ προσόμοια δ'.

Ἦχος α'. *Τῶν οὐρανίων.*

Νενοηκῶς τῆς ψυχῆς σου, ἑσφέ, εὐγένειαν, καὶ τὸ τῆς διανοίας στερεὸν ὁ Δεσπότης ἐνέταξεν, Ἰάκωβε, τῷ χορῷ τῶν μαθητῶν τῶν προκρίτων αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσι πᾶσι τοῦτον αὐτὸν καταγγέλλειν σὲ ἀπέστειλε.

Πολυειδεῖς ὁ πανοῦργος ἐχθρὸς σου ἡγείρε τοὺς πειρασμοὺς καὶ πάθη, ἀλλὰ χάραν τὴν τούτου συνέτριψας, πανθαύμαστε Ἀργυρῇ, τῇ ἀνδρικῇ καρτερίᾳ σου, διὸ

χορῷ σε γυναιῶν τῶν ἱερῶν συνηρίθμησεν ὁ Πλάσσης σου.

Τοῦ ὀρωμένου θανάτου σὺ κατεφρόνησας, ὑπὲρ τοῦ ἁοράτου, Ἀργυρῇ σου Σωτῆρος, καὶ πάσας τὰς βασάνους ὑπέστης στερρῶς καὶ τὸν βίαιον θάνατον· καὶ διὰ τοῦτο ἐστέφθης χειρὶ αὐτοῦ, θείοις στέμμασιν ἀθλήσεως.

Δόξα εἰς τοὺς Αἰῶνας. Πλ. α'.

Μελοποιηθὲν ὑπὸ Βασιλείου Μ. Γεωργιάδου.

(Δεξιῷ ψάλτου Χάσκιου).

Δεῦτε, φιλομάρτυρες πάντες, τὴν Χριστοῦ παρθενο-
μάρτυρα Ἀργυρῇ, συναλθόντες εὐφημήσωμεν,
σήμερον γὰρ τὸν στέφανον τῆς ἀθλήσεως παρ' αὐτοῦ,
νομίμως ἀθλήσασα, ἀπέληψε. Τὸν ὑπερήφανον ὄφιν
τῇ δυνάμει τοῦ Σταυροῦ, τῇ εἰρικτῇ κατασυντρίψασα·
τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ρωμαλααῖς φρεσίν, ὑπὲρ ἥλιον
φαιδρύνασα*. Συγχάρητε οὖν, ἀγγέλων τὰ τάγματα
καὶ μαρτύρων οἱ δῆμοι, ἅμα σὺν ἡμῖν τοῖς ἐπὶ γῆς,
πανηγυρίζοντες καὶ δοξάζοντες αὐτήν, τὴν τὸ ἀθλητι-
κώτατον αὐτῆς σκῆνος τῇ γῇ δωρησαμένην, ἱατρεῖον
παθῶν ψυχικῶν καὶ δεινῶν περιστάσεων.

Ἔτερον Δόξα. Ἦχος πλ. α'.

Αθλητικὴν πανήγυριν δεῦτε σήμερον, πιστοί, εὐλα-
βῶς ἐπιτελέσωμεν, εὐχαριστοῦντας ὑδαῖς πνευμα-
τικαῖς, τὸν θαυμαστὸν ἐν μάρτυσι Κύριον καὶ Θεὸν
ἡμῶν. Τὸ φρικτὸν γὰρ κράτος τῆς ἀσεβοῦς δυναστείας

* Τὸ Δοξαστικὸν περὶ τὸ τέλος ἐπεδιορθώθη ὑπὸ τοῦ αἰδ. κ.
Νέστορος Σουσιλίδου.

ἐν γυναικεῖα φύσει οὗτος κατηγωνίσατο, καὶ τὴν ἑαυτοῦ
θείαν δύναμιν, ἐν ἀσθενείᾳ ἐπλήρωσεν Ἀργυρῆς τῆς
καλλιμάρτυρος. Ταῖς αὐτῆς οὖν πρεσβείαις σῶσον,
Θεὲ παντοδύναμε, τοὺς σὲ πιστῶς λατρεύοντας καὶ
εὐλαβῶς ἐκτελοῦντας μνήμην αὐτῆς τὴν πανσέβαστον.

Καὶ νῦν, τῆς ἑορτῆς.

Δοξολογία Μεγάλη. Λειτουργία τοῦ Χρυσοστόμου
καὶ ἀπόλυσις.

ΜΕΓΑΛΥΝΑΡΙΑ

Μάρτυς τοῦ Κυρίου, πανεύκλης Ἀργυρῆ τριτά-
καρ, διαφύλαττε τοὺς τὸ σὸν σκήνος προσκυνοῦν-
τας ἐν πίστει τε καὶ πόθῳ· ἐκ βλάβης τε παντοίας πα-
θῶν καὶ θλίψεων. (Μ. Γ.)

Αστρον ἀνχτέταλκε φαεινὸν ἐκ τῆς Βιθυνίας ἢ πολύ-
αθλος τοῦ Χριστοῦ μάρτυς καὶ φωτίζει πιστῶν
ἅπαν τὸ πλῆθος· τὴν Ἀργυρῆν τὴν ἑνδοξον μεγαλύ-
νομεν.

Η ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ ΑΡΓΥΡΗ

(1688—1721)

Πᾶς, ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καὶ ἐγὼ ἐν
αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν
Οὐρανοῖς. [Ματθ. 10 Στ. 30]

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Εἶχεν ἀληθῶς ἡ Ἀργυρῇ, ὥς ἄλλοτε ἡ Χαναναία, πίστιν,
εἶχε φρόνησιν, εἶχε ταπεινοφροσύνην· πλὴν ἐὰν ἔλειπεν
ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῆς ἡ ἐπιμονή, δὲν θὰ εἰσήρχετο εἰς
τὸν παράδεισον.

Ἐπέμεινε στερεὰ καὶ ἀσάλευτος εἰς τὸν σκοπὸν αὐτῆς,
καὶ πολλὴν καὶ μεγάλην εὖρε τὴν ἐναντιότητα, καὶ διὰ
τοῦτο ἐνίκησε, καὶ ἀπέλαβε τοῦ ποθομένου, καθὼς ᾔθε-
λε καὶ ἐπεθύμει. «Γενηθήτω σοι ὡς θέλεις».

Ἡ ἐπιμονὴ εἰς τὰ καλὰ ἔργα ἐστὶν ἀρετὴ τοσοῦτον ἀναγ-
καία, ὥστε χωρὶς αὐτῆς οὐδεὶς ἀπολαμβάνει τὴν ποθου-
μένην σωτηρίαν.

Ἡ Ἠθική, τὸ Εὐαγγέλιον, διδάσκει, ὅτι ἐκεῖνος μόνον
φθάνει εἰς τοῦ παρὰδεῖσου τὴν κατοίκησιν, ὅστις περιπατεῖ
τῆς ἀρετῆς τὸν δρόμον. Τοῦτον δὲ τὸν δρόμον βλέπομεν
εἰκονιζόμενον ἐν τῇ Ἀγ. Γραφῇ [Δευτ. κη' 12] διὰ τῆς κλί-
μακος τοῦ Ἰακώβ, τῆς ἐστηριγμένης ἐν τῇ γῇ καὶ φθανού-

σης εἰς τὸ ὕψος τοῦ Οὐρανοῦ. Δι' αὐτῆς οἱ ἄγγελοι κατα-
δύνουσι πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, φέροντες τοῦ Θεοῦ τὴν χάριν,
καὶ οἱ ἄνθρωποι, ὅμοιοι γενόμενοι τοῖς ἀγγέλοις, ἀναβαί-
νουσιν εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν.

Ἡ πίστις, ἡ ἀγάπη, ἡ ἐλπίς, ἡ δικαιοσύνη, ἡ ταπείνω-
σις, ἡ ὑπακοή, ἡ σωφροσύνη, ἡ προσευχή, ἡ νηστεία, ἡ
ἀγρυπνία καὶ αἱ λοιπαὶ ἀρεταί, εἰσὶν αἱ βαθμίδες ταύτης τῆς
οὐρανοῦ κλίμακος, ἣν ἀνῆλθε νεωτάτῃ ἡ Ἀσχυρῇ, ἥτις,
τρέχουσα ἀόκνως ἐπὶ τὰ ἄνω, κατώρθωσε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν
τῆς Ἐδὲμ κατοίκησιν.

Εἰς τὸν οὐράνιον τοῦτον δρόμον συνήντησεν ἐπιβούλους
ἀόκνως ἐπιβουλεύοντας, συνήντησε πολεμίους νύκτωρ καὶ
μεθ' ἡμέραν πολεμοῦντας, συνήντησε ληστῶν βέλη πεπυ-
ρωμένα καὶ αὐτῆς διὰ παντός ρίπτοντας καὶ ὅμως, κατὰ
τὸν Σειρᾶχ (β' ι'), ἐδόυλευσε τῷ Κυρίῳ, ἐτοιμάσασα τὴν
ψυχὴν τῆς εἰς πέτρασμόν.

Σὺ δέ, Ἰησοῦ Χριστέ, Ὅστις διὰ τοῦ ἰδίου παραδείγματός
Σου τὴν ἀληθινὴν πίστιν καὶ δικαιοσύνην λόγῳ μὲν διδάξας,
ἔργῳ δὲ ὑποδείξας, καθοδηγήσόν με τὸν Σὸν δοῦλον, ταπει-
νὸν καὶ πτωχότατον ἄνθρωπον καὶ σκώληκα τῆς ζωῆς, ὅπως
τιμήσω μὲ λόγους τάχα ἐκείνην, τὴν ὁποῖαν ἐτίμησεν ὁ
Βασιλεὺς τῶν αἰώνων, νὰ ἐγκωμιάσω καὶ δοξάσω ἐκείνην,
ὣν ἐστεφάνωσεν ἡ Ἁγία Τριάς εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Νὰ ὁμο-
λογήσω Ἐκείνην, ἐγὼ ὁ δοῦλος τῶν παθῶν, ἥτις εὐθὺς ἅμα
ἐχωρίσθη ἀπὸ τὸ θνητὸν τοῦτο σαρκίον, Ἄγγελοι τὴν
προϋπήντησαν, Ἀρχάγγελοι τὴν περιετριγύρισαν καὶ ὅλαι
αἱ Ἀγίαι Δυνάμεις τῶν Οὐρανῶν μὲ πολλὰς εὐφημίας ἐδε-
ξιώθησαν.

Καὶ τοιαύτην φαντάζομαι, ἐγὼ ὁ ἀχρεῖος δοῦλος, νὰ
τιμήσω Ἐκείνην, ἥς ἡ κατοικία εἶναι ὁ οὐρανός, ἡ τροφή ὁ
Θεός, τὸ ἔργον ἡ πρὸς Αὐτὸν ὑμνωδία, τὰ ἐνδύματα τὸ φῶς
καὶ ἡ λαμπρότης τῆς Τρισηλίου Θεότητος. Δὲν ἤθελε τὸ

τοιούτο φανή ματαιοπονία; και μάλιστα διαν ἀκούσης αὐτὴν τὴν ἰδίαν λέγουσαν: «Εὐχαριστῶ τῷ Πατρὶ, τῷ ἱκανώσαντί με εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν Ἀγίων ἐν τῷ φωτί, Ὃς ἐρρύσατό με ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους, και μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ τῆς Ἀγάπης Αὐτοῦ». Ὅχι, ὄχι! Αὐτὸ δὲν ἤθελε φανή ματαιοπονία και οὔτε παράδοξον νὰ δοξάσῃ τις μὲ δ,τι δύναται και νὰ εὐχαριστῇ μὲ ὁποίους λόγους δύναται τὸν ἑαυτοῦ Εὐεργέτην, Μεσίτην, διὰ νὰ φανῇ ἡ ἀληθὴς Δικαιοσύνη και ἀφοσίωσις εἰς τὸν Χριστὸν και ἀξιωθῶμεν τῆς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὁμολογίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἴδωμεν εὐμενῶς τὸν δρόμον τῆς Ἀρετῆς, ὃν ἀόκνως ἡ Ἀργυρῇ διήνυσε.

Ποία ἄλλη μεγαλειτέρα χαρὰ, ποία ἄλλη καλλιτέρα ἀγαλλίασις δύναται νὰ ὑπάρξῃ εἰς ἓνα καλὸν και πιστὸν δοῦλον, ἐκτός ἐκείνης, ἡ ὁποία τὸν καθιστᾷ ἱκανὸν νὰ ὑπομένῃ δι' ἀγάπην τοῦ Εὐεργέτου και Προστάτου αὐτοῦ ἀναριθμήτους τιμωρίας και μυρίους βασάνους! Περισσότερα βεβαίως χαρὰ προξενεῖται διὰ τὰ αὐτὰ βάσανα και περισσότερα ἔπαθεν, ὑπέμεινεν ὁ ἴδιος Αὐθέντης, ὁ ἴδιος Εὐεργέτης διὰ τὸν εὐεργετούμενον δοῦλον!

Τοῦτο λοιπὸν τὸ λέγει ἡ παρὰ πόδας ἐξιστόρησις τοῦ βίου τῆς Νεομάρτυρος Ἀργυρῆς. Ἡ Ἀργυρῇ ἠκολούθησε μετὰ σταθερᾶς και ἀκραδάντου πίστεως τὰ λόγια και διδάχας τοῦ Κυρίου, Ὅστις μεταξὺ πολλῶν λέγει: «Εἰ ὁ κόσμος ὁμᾶς μισεῖ, γινώσκειται ὅτι ἐμὲ πρῶτον μεμίσηκεν» (Ἰωάνν. Κεφ. ιε'). Ὑπέμεινε μετὰ γενναιότητος, ὑπέφερεν εὐχαρίστως τὰ πάντα, ἐμισήθη ὑπὸ τῶν κακῶν και πονηρῶν, ἐτυραννήθη ὑπὸ τῶν ὤμων και ἀπανθρώπων μὲ διάφορα και πολυποίκιλα και δεινὰ βασανιστήρια και ὁμῶς ἐδοξάσθη ἐν οὐρανοῖς και ἔλαβε πολὺν μισθόν. Σήμερον δοξάζεται, τιμᾶται, γεραίρεται, προσκυνεῖται και ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐκακίσθη και ἐδεινοπάθησε και ἐμισήθη, και

ἐν τῷ μέλλοντι, ὅπου ἠθέλησε νὰ ἔχῃ θέσιν καὶ κληρονομίαν μετὰ τὴν ἡρωϊκὴν καὶ ἀποστολικὴν τῆς ὑπομονῆς.

Ὅποιος τῇ ἀληθείᾳ ὁ τῆς Ἀργυρῆς βίος, ἀναπλαττόμενος διὰ τῆς φαντασίας κατὰ τὰ αὐθεντικῶς παραδεδομένα !

Ἡ γυνὴ αὕτη, μὴ θελήσασα νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὰς ἀκολάστους ὀρέξεις ἀλλοθρήσκου, τοῦ μέχρις ἀσθενικότητος ἔρωτευθέντος αὐτήν, κατετάχθη ἐν τῷ χορῷ τῶν Μαρτύρων.

Οὐδεις διωγμός, οὐδεμία καταδίωξις, οὐδεμία βία καὶ ἡ ἀπηνεστέρα ἀκόμη, ἰσχυσαν διὰ μέσου τῶν 16 συναπτῶν ἐτῶν, νὰ μειώσωσι τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα τῆς ἀγαθῆς ταύτης κόρης.

Ἐκατὸν ἐνενήκοντα καὶ ἐν ἑτος παρήλθον ἀπὸ τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου καὶ ἡ ἀναπαράστασις τῆς τραγικωτάτης καὶ φρικώδους σελίδος τῶν βασάνων τῆς ἐξακολουθεῖ συγκινοῦσα τοὺς ἀναγινώσκοντας τὸν βίον, προκαλοῦσα τὰ δάκρυα.

Ἡ Ἀργυρὴ κατήγετο ἐκ Προῦσης τῆς Βιθυνίας, ἐγεννήθη ἐκ γονέων ἐναρέτων καὶ εὐσεβῶν, Γεωργίου καὶ Σωσάνης.

Πλησίον τῆς οἰκίας τῆς Ἀργυρῆς, κατὰ κακὴν τύχην, ἔκειτο ἡ οἰκία προῦχοντος ἀλλοθρήσκου, οὗτινος ὁ υἱός, παρατηρήσας τὸ πρῶτον τὴν Ἀργυρὴν καὶ καταθελχθεὶς ἐκ τοῦ φυσικοῦ αὐτῆς κάλλους, ἀπεφάσισε νὰ συνδέσῃ μετ' αὐτῆς σχέσεις ἐρωτικές, αἵτινες κατέληγον εἰς τὴν ἀλλαξοθηρίαν αὐτῆς.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὁ νέος οὗτος ἡσθάνθη ἀκατανίκητως ἐξεγειρόμενον τὸν ἔρωτα, ἡρυθρία ὀλομόναχος, ἐπιζητῶν κάθε τρόπον καὶ σχέδια νὰ ῥεῦρῃ, ἅτινα θὰ ἠδύναντο νὰ πείσωσι τὴν κεφαλὴν τῆς σταθερᾶς Χριστιανῆς κόρης.

Ἡ θερμότης τῶν αἰσθημάτων τοῦ ἀκολάστου τούτου νεανίου ἀπετέλει ἀντίθεσιν πρὸς τὴν παγεράν τῆς νέας κατάστασιν.

Ἐσπέραν τινὰ συναντᾷ τὴν Ἀργυρὴν εἰς τὸν δρόμον καὶ

ἀποκαλύπτει εἰς αὐτὴν πάντα, ἐξακολουθεῖ νὰ ἐκθειάζῃ τὰς καλλονάς της διὰ τῆς ἐσθραμένης καὶ τρεμούσης φωνῆς του.

Ἡ Ἀργυρῇ, οὐδὲν ὅμως συγκινηθεῖσα, ἀταράχως καὶ ἀνεπηρέαστως ἐστράφη καὶ δι' ἄρνητικῆς καὶ περιφρονητικῆς ἀπαντήσεως ἐδίωξεν αὐτόν...

Ὡ! οἱ λόγοι οἱ ἀρνητικοὶ τῆς κόρης ταύτης, τῆς οὔσης κυρίας τῆς θελήσεως καὶ τῶν παθῶν καὶ δούλης τῆς συνειδήσεως, ὡς κτύπος βαρὺς ἐπέπεσον ἐπὶ τῆς καρδίας του.

Ἐκτοτε τὸ μέγεθος τῆς ἀπελπισίας ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ λάβῃ σταθεράν ἀπόφασιν διὰ τὴν ἀλλαξοθρησκίαν τῆς κόρης. Πάντοτε ἠνώχλει τοὺς δυστυχεῖς γονεῖς, ἠπεῖλει τὴν ζωὴν τῆς δυστυχοῦς κόρης, ἥτις, ἐνστερνισθεῖσα τὴν ὑπομονὴν τοῦ Ἰώδ, ὑπέμεινε μετὰ θάρρους τὰ πάντα.

Ἡ Ἀργυρῇ εἶχε καρδίαν ψυχράν, ἀνένδοντον, ἀνευ αἰσθημάτων διὰ τὸν ἔρωτα τοῦ νεανίου τούτου, οὕτινος τὰ σχέδια καὶ αἱ ἀποφάσεις καὶ αὐδένα τρόπον ἐλάμβανόν τέλος. Ἡ Ἀργυρῇ δὲν ἀρνείται τὴν θρησκείαν της, ἀναγγέλλει τὰ τρέχοντα εἰς τοὺς γονεῖς της, οὔτινες, φρόνιμοι καὶ συνετοὶ ἄνθρωποι ὄντες, ἐνόμισαν ὅτι, ὑπανδρεύοντες αὐτὴν μεθ' ὁμογενοῦς, θὰ δυνηθῶσι νὰ τὴν ἀπαλλάξωσι τῶν γαμφῶν ὀνύχων τοῦ τρομεροῦ τούτου ἐρωτομανοῦς νέου.

Καὶ πράγματι, μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἡ Ἀργυρῇ, ἐν ἡλικίᾳ 17 περίπου ἐτῶν, ἐξέρχεται νύμφη πάνοπλος, ὅπως ὅταν ἡ Ἀθηνᾶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διός, καὶ ὁδηγεῖται εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ νὰ ὑπανδρευθῇ ὀρθόδοξον καὶ ὁμοχώριόν τινα νέον.

Ἀλλ' ὅμως δυστυχῶς ἡ χαρὰ αὕτη ἡ οἰκογενειακὴ καὶ ἡ σύμπνοια ἐπέπρωτο νὰ παραγκωνισθῇ διὰ τῆς ἐπιφυλασσομένης μεγίστης συμφορᾶς, ἀποδεικνυούσης τὸ μάταιον καὶ ψευδὲς τῶν εὐτυχιῶν ἐν τῇ κόσμῳ τούτῳ, περὶ οὗ πάνυ ἐπιτυχῶς ἐποίησεν ἡ μεγάλη ἑλληνικὴ ποίησις τὸ γνωστὸν ἐκείνο δίστιχον :

Τὰ γέλια μὲ τὰ κλάμματα, εἰς μίαν ὥραν σπαρθῆκαν,
ἡ χαρὰ μὲ τὴν πίκραν μαζὺ ἐγενήθησαν.

Ὁ γάμος τῆς Ἀργυρῆς δὲν ἠδυνήθη νὰ κατασδέσῃ τὴν φλόγα τοῦ ἔρωτος τοῦ νεανίου· τοῦναντίον ἠρέθισε περισσότερο, ἔχυσεν ἔλαιον ἐπὶ τῆς πυρᾶς. Ἀνατέλλει ἡ 15 ἡμέρα ἀπὸ τῆς στέψεως καὶ ἡ νεόνυμφος Ἀργυρῇ μετὰ τοῦ τρυφεροῦ τῆς συζύγου ὁδηγεῖται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν διὰ νὰ τελέσῃ τὴν κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου νυμφικὴν παράκλησιν, ὁπότε ἐμφανίζεται ἐμπροσθέν τῆς ὁ ἔρωτομανῆς υἱὸς τοῦ προὔχοντος, παρακολουθούμενος ὑπὸ 20 ἀλλοθρήσκων νέων κακῆς διαγωγῆς, οἵτινες, ἐπιπεσόντες ἐπὶ τῆς νύμφης, ἤρπασαν αὐτὴν ἐκ τοῦ μέσου τῶν προσφιλῶν γονέων, οἰκείων καὶ συζύγου τῆς. Ἡ Ἀργυρῇ μὲ τὴν νυμφικὴν τῆς ἐνδυμάσιν, ἀντὶ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἀγεται εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ κατ' αὐτῆς ὁρίζεται ἀναφορά, ὑπογεγραμμένη ὑπὸ θ' ἀτόμων, ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἀπήγαγον αὐτὴν, ὡς μαρτύρων. Περιεῖχε δὲ ἡ ἀναφορά τὰ ἑξῆς περίπου:

«Αὕτη εἶναι ἡ θυγάτηρ τοῦ Γεωργίου καὶ Σωσάννης, ἥτις ὑπεσχέθη εἰς τὸν υἱὸν τοῦ προὔχοντος¹ τὴν ἀλλαξοθηρησίαν τῆς».

Ὁ Κριτὴς τότε προσκαλεῖ τὴν Ἀργυρῇν καὶ ἀμέσως καταδικάζει αὐτὴν νὰ δεχθῇ τὴν ἀλλαξοθηρησίαν καὶ ὕστερον νὰ ὑπανδρευθῇ τὸν υἱὸν τοῦ Κριτοῦ (δηλ. τὸν υἱὸν τοῦ). Ὁ πατὴρ δικαστῆς καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐνάγων.

Ἄλλ' ἡ στάσις τῆς Ἀργυρῆς ἐκίνησε τὸν χόλον καὶ τὴν μῆνιν τοῦ δικαστοῦ, ὅστις δέσας ἐνέγκλεισεν αὐτὴν εἰς τὴν εἰρκτὴν. Οἱ δυστυχεῖς γονεῖς, μὴ δυνηθέντες νὰ παρηγο-

1. Τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ προὔχοντος δὲν ἀναγινώσκεται ἐν τοῖς χειρογράφοις.

ρηθῶσιν ἐκ τῆς στερήσεως τῆς μονογενοῦς αὐτῶν θυγατρὸς, χωρὶς οὐδὲ στιγμὴν νὰ χάσωσιν, ἔσπευσαν νὰ εἰδοποιήσωσι, διὰ μέσου τοῦ Μητροπολίτου Προύσης, τὰ Πατριαρχεῖα, μεταβάντες δ' ὡσαύτως μετὰ τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Μητροπολίτου προέβησαν εἰς ἐντόνους παραστάσεις παρὰ τῇ Κυβερνήσει.

Ἄλλ' ὅμως ἡ Ἀργυρῇ καὶ πάλιν κάθειρκτος εὐρίσκεται, τὸ μόνον δέ, τὸ ὁποῖον κατῴρθωσαν αἱ παραστάσεις, ἦτο νὰ κλεισθῇ προσωρινῶς ἡ κόρη εἰς τι δωμάτιον τῆς οἰκίας τοῦ δικαστοῦ, ἕως ὅτου δικασθῇ εἰς ἄλλο δικαστήριον ἀνώτερον, δῆλα δὴ εἰς τὴν Κων/πολιν.

Τῇ ἐπαύριον ὁ ἥλιος ἀνέρχεται, ὠχούμενος ἐπὶ τοῦ λαμποῦ αὐτοῦ ἄρμκτος, εἰς τὸν οὐρανὸν τῆς πόλεως τῆς κλεινῆς τῶν Κωνσταντίνων, ἐκαστῇ δὲ ἱριδῶδης ἀκτὶς τοῦ ἀναυτομένου καὶ προσπλίουσα ἐπὶ τῶν διακοσμητικῶν ἀντικειμένων, ὡς ἄλλῃ γραφίς ζωγράφου, ἐδίδεν ἄλλο χρῶμα καὶ ἄλλην χάριν ἐπὶ τῆς λαμπρῆς ἐκείνης εἰκόνης τῆς φύσεως, καὶ ἡ Ἀργυρῇ, ἰσχνὴ πλέον καταστᾶσα ἐκ τῶν βασάνων, ὁδηγεῖται εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ κλείεται εἰς τὰς φυλακάς, ἕως ὅτου παρουσιασθῇ πρὸ τοῦ δικαστηρίου.

Ἐπὶ δύο ἔτη οἱ τε γονεῖς καὶ ὁ σύζυγος ἡγωνίζοντο νὰ τὴν φέρωσι πρὸ τοῦ δικαστηρίου.

Τέλος ἀποφασίζεται νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸ δικαστήριον, τὸ ὁποῖον ἐπικυροῖ τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστοῦ τῆς Προύσης, ἣτις εἶχεν ὡς ἐξῆς :

« Ἡ χριστιανὴ Ἀργυρῇ ἢ θὰ νυμφευθῇ ἀλλαξοθρηκοῦσα τὸν υἱὸν τοῦ προὔχοντος τῆς Προύσης ἢ θὰ ἐκτίσῃ τὴν ποινὴν τῆς εἰς ἰσόδια δεσμᾶ ».

Καὶ πάλιν ἡ στάσις τῆς Ἀργυρῆς κινεῖ τὴν μῆνιν τοῦ ἐρωτομανοῦς νέου, ὅστις κατῴρθωσε νὰ τὴν ἀλυσοδέσωσι καὶ τὴν ὁδηγήσωσιν εἰς τὴν εἰρκτὴν.

Τὸ ἀκλόνητον καὶ στερρὸν ἐν τῇ πίστει, ὁ ἀληθὴς ἔρω

καὶ ζῆλος πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστόν, τὸ μεγαλόψυχον ἀληθοῦς χριστιανικῆς καρδίας, δὲν υποχωροῦν οὐδὲ πρὸ τῆς τραγικωτέρας εἰκόνης τοῦ θανάτου, πρὸ τῆς φρικαλεωτέρας καταστροφῆς.

Κατεδικάσθη ἡ Ἀργυρῇ νὰ σήπεται εἰς τὰς φυλακὰς ἀλυσοφόρος καὶ νὰ εὐρίσκηται πάντοτε μεταξὺ αἰσchrῶν καὶ ἀνηθίκων γυναικῶν, γυναικῶν φαυλοβίων, αἵτινες διετάχθησαν νὰ βασανίζωσιν αὐτὴν ἡμέραν καὶ νύκτα, ὥστε νὰ τὴν ἀναγκάσωσι νὰ ἀλλαξοπιστήσῃ.

Καθ' ἐκάστην ἐδέχετο ἀνηλεεῖς ραβδισμούς, ὑποβαλλομένη εἰς σκληραγωγίαν καὶ νηστείαν...

Ἡ μήτηρ τῆς Σωσάνῃ, μὴ δύηθεισα νὰ ὑποφέρῃ τὰ βάσανα τῆς μονογενοῦς αὐτῆς θυγατρὸς, ὕστερον ἀπὸ δύο ἔτη ἀποθνήσκει καὶ αὐτὴ ἐν τῇ εἰρήτῃ· ἡ δὲ Ἀργυρῇ μένει ὀρφανὸς καὶ πλέον καὶ ὀρφανὴ ἐν τῇ φυλακῇ τοῦ Χάσκισι.

Τὰ τόσα βάσανα, ἡ ἀνήμετος σκληραγωγία, ἡ νηστεία ἡ ἀγρυπνία, οἱ ραβδισμοί, τὸ περιβάλλον φαυλοβίων καὶ ἀνηθίκων γυναικῶν, ταῦτα πάντα συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ ἐξασθενήσωσι τὴν κόρην Ἀργυρῇν...

Ἡ Ἀργυρῇ, ἀκολουθοῦσα τὸ παράδειγμα τῆς Ἀλεξανδρινῆς Κβίντας καὶ τῆς παρθένου Ἀπολλωνίας, ἐπέδειξε θάρρος καὶ καρτερίαν¹.

Τέλος, ἐννοήσασα ὅτι τὸ τέλος τῆς ζωῆς τῆς προσεγγίζει, ἠθέλησε νὰ ἀποτίσῃ, ὡς καλὴ χριστιανὴ ποῦ ἦτο, τὸν τελευταῖον φόρον πρὸς τὸν Χριστόν, ἠθέλησε νὰ κοινωνήσῃ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, ἕπερ ὅμως ἦτο δι' αὐτὴν δύσκολον.

1. Ὁ ἀριθμὸς τῶν πληγῶν ἠῤῥξανεν ἀδιακόπως, προστιθεμένων ποινῶν ἄλλων νεωτέρων καὶ ἀνηλεεστέρων, τὰ ὅποια ἐγέννα ἡ θαυμασία καρτερικὴ ἀντοχή, μεθ' ἧς ἡ κόρη ὑπέφερεν.

Τὸν τοιοῦτον πόθον τῆς ἠθέλησε νὰ ἐκτελέσῃ καὶ πρὸς τοῦτο εὔρε τὸ κατάλληλον πρόσωπον.

Ἐν τῇ φυλακῇ εὐρίσκετο ἀπὸ ἐτῶν γέρων τις, φυλακισμένος ἕνεκα χρεῶν, οὗτος δὲ συνεπεία τῆς πολυετοῦς ἐνταῦθα διαμονῆς του κατέστη γνωστὸς καὶ ἔχαιρεν ἐν συγκρίσει κάποιας ἐλευθερίας κινήσεως περισσοτέρας.

Τοῦτον τὸν γέροντα προσκαλεῖ ἡ Ἀργυρῇ καὶ ἀνακοινῶ τὴν θέλησίν τῆς. Οὗτος δὲ ἀμέσως σπεύδει εἰς τὸν ἐν τῇ φυλακῇ προϊστάμενον τῆς ἐκκλησίας καὶ λέγει τὰ τρέχοντα.

Ὁ προϊστάμενος, ὡς ἐκ τῆς ἐπικρατοῦσης τότε συνηθείας, ἔθηκεν ἐντὸς σταφίδος τὰ Ἀχραντα Μυστήρια καὶ τὰ ἔδωκεν εἰς τὸν γέροντα, ὅστις τὰ ἔφερεν εἰς τὰ βάθη τῆς εἰρκτῆς, εἰς τὴν Ἀργυρῇ, ἣτις, κοινωνήσασα τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων καὶ εὐχαριστήσασα τὸν γέροντα, καὶ ἀφ' οὗ προσερχέθη, ὑστερον ἀπὸ 24 ἡρᾶς παρέδωκε τὸ πνευμά τῆς εἰς τὸν Πλάστην, ἀφ' οὗ ἐπὶ τόσα ἔτη διαφοροτρόπως ἐδασανίσθη καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς διὰ τῶν ἀλύσεων ἐπληγώθη...

Ἀπέθανεν ἡ Ἀργυρῇ θάνατον μαρτυρικόν, μέinasα πιστῇ μέχρι τῆς τελευταίας ἀναπνοῆς εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν.

Εἰς μάτην ἀπέβησαν οἱ κόποι, τὰ βάσανα, οἱ διωγμοὶ τῶν θελησάντων νὰ ἀλλαξοπιστήσωσι τὴν Ἀργυρῇν, μάτην παρεκάλουν αὐτὴν καθ' ἐκάστην αἱ περιστοιχίζουσαι αὐτὴν φαυλόβιοι γυναῖκες ν' ἀρνηθῇ τὸν Χριστὸν καὶ σωθῇ.

Ἡ Ἀργυρῇ ἠρνήθη τὰ πάντα ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ καί, διαρρήξασα τὸν μετὰ τοῦ φθαρτοῦ τούτου καὶ ματαίου κόσμου δεσμόν, ἐκοῦσα ἐζήτει τὴν ἀληθῆ βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Ἀργυρῇ εἶχε σταθερὰν τὴν πεποιθήσιν, ὡς ἄλλος Νικομηδείας Ἀνθίμος (ὁ μαρτυρήσας ἐπὶ Γαλερίου τῷ 308), ὅτι ὁ θάνατος θὰ τὴν ὠδήγῃ εἰς κρείσσονα ζωὴν.

Ἡ Ἀργυρῇ τῇ 5 Ἀπριλίου τοῦ 1721 ἔτους ἐνταφιάζεται,

κατὰ τὴν θέλησίν τῆς, εἰς μίαν γωνίαν τοῦ περιβόλου τῆς ἐν Χάσκιοι Ἐκκλησίας τῆς Ὁσιομάρτυρος Παρασκευῆς. Ὁ τάφος αὐτῆς μέχρι τῆς σήμερον σώζεται.

Ὁ κοινωνήσας αὐτὴν γέρων παρακολουθεῖ αὐτὴν μέχρι τάφου, θέσας αὐτὸς οὗτος ἐντὸς αὐτοῦ ἓνα λίθινον κίονα μεθ' ἐνὸς σταυροῦ εἰς τὸ μέσον, ἅτινα μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντίου ἐσώζοντο.

Τῇ 30 Ἀπριλίου τοῦ 1725 τελεῖται ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου τῆς. Παρεκινήθησαν δὲ πρὸς τοῦτο οἱ κάτοικοι, διότι ἐγνώριζον τὰ βάσανα, τὰ ὁποῖα αὕτη γενναίως καὶ ἀγογγύστως ἐπὶ 16 συναπτὰ ἔτη ὑπέφερε.

Κατὰ τὴν ἀνακομιδὴν εὗρον αὐτὴν σύσσωμον καὶ εἰδοποίησαν τὸν τότε Πατριάρχην *Παΐσιον*, ὅστις, αὐτοπροσώπως ἐλθὼν, εἶδεν ἰδίους ὀφθαλμοῖς τὸ πρᾶγμα καὶ εἰτα ἐλειτούργησε μετὰ τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, διατάξας νὰ θέσωσι τὸ σῶμα αὐτῆς ἐν ἰδιαιτέρᾳ λάρνακι, ὅπου μέχρι τῆς σήμερον εὔρηται. Ἰδοὺ τί ἀναφέρει ὁ Κωνσταντῖος: «Ὁ τῶν θαυμασίων σου, Χριστέ! Ἀναρρῦξαντες εἶδον σῶον καὶ ἀδλαβὲς διαμένον τὸ πανάγιον αὐτῆς σκήνος, εὐωδίαν ἄρρηκτον ἐκχέον τοῖς πᾶσι καὶ ὑπερφυῇ τελοῦν θαύματα» (σελ. 340).

Ἐκτοτε ἀποφασίζεται ὅπως κατ' ἔτος τῇ 30 Ἀπριλίου ἐορτάζεται ἡ μνήμη αὐτῆς δι' ἀρχιερατικῆς λειτουργίας καὶ μετ' αὐτὴν γίνηται λιτανεῖα. Ἐν τῇ πηγῇ, ἐξ ἧς ἐλήφθησαν ταῦτα, ἀναφέρεται καὶ τὸ ἐπόμενον θαῦμα:

Κατὰ τὴν μνήμην, ὁπότε, ὡς καὶ σήμερον, πανταχόθεν ἀφθονον συρρέει πλῆθος, ἤλθε καὶ μία εὐλαδὴς μέχρι φανατισμοῦ, ἥτις, προσκυνήσασα, ἠθέλησε νὰ λάβῃ ἓνα δάκτυλον τῆς χειρὸς τοῦ λειψάνου, ὅπερ καὶ ἔπραξε. Τότε θαμβοῦται, οὐδὲν βλέπει καὶ δὲν δύναται νὰ ἀπομακρυνθῇ τῆς λάρνακος. Ἀνομολογεῖ τὴν ἁμαρτίαν τῆς, ζητεῖ συγγνώμην καὶ ἐπιστρέφει τὸν ἀποκοπέντα δάκτυλον. Ἐμενε

δὲ ἐπὶ 40 ἡμέρας πλησίον τοῦ λειψάνου, νηστεύουσα καὶ προσευχομένη καὶ θέλουσα νὰ ἐλευθερωθῇ τῆς ἀσθενείας, ἣν σημειωτέον ὅτι ἔλαβε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν. ¶

Τὸ ἴδιον ἔπαθε καὶ ἐτέρα ἄλλη, θελήσασα νὰ ἀποσπάσῃ τρίχα ἐκ τῶν μαλλίων τῆς καὶ ἤτις ἀνέφερε τὸ γεγονός.

ὑπὸ τῶν τότε φαλτῶν καὶ ἄλλων λογίων, ἐλθόντων εἰς Χάσκιοι, συνετάχθη ἡ ἀκολουθία τῆς Ἀγίας, ἣν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ φυλάσσει ὁ ἀξιόπαινος καὶ ἐπαξίως στολίζων ἐπὶ πολλὰ ἔτη τὸ ὑπὸ τασούτων διαστήμων μουσικῶν στολισθὲν στασίδιον τοῦ δεξιοῦ χοροῦ ἐλλόγιμος κ. Βασίλ. Γεωργιάδης, μαθητὴς τοῦ Ραιδεστένου καὶ ἐγκρατὴς τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς ὅτι ἀριστα.

Ὁ ἀρχαῖος οὗτος ὑπάλληλος τῆς ἐκκλησίας συνετέλεσε κατὰ πολλὰ ἕνα ἡ μνήμη τελεῖται πανηγυρικώτερον, συντελῶν εἰς τοῦτο διὰ τῆς χαρακτηριστικῆς εἰς αὐτὸν μουσικῆς τέχνης ἐν τῷ φάλλειν¹.

Τὴν κεφαλὴν τῆς Ἀγίας Ἀργυρῆς, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀνακομιδῆς, ὡς τοῦτο φέρεται εἰς τὰ στόματα πολλῶν γερόντων, κατῴρθωσε νὰ ὑπεξαίρεσῃ Ρῶσσός τις μοναχὸς καὶ μεταφέρῃ εἰς Ρωσίαν, ὅπου τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἐορτάζεται ἡ μνήμη τῆς. Ὁδηγοῦμεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὸν ἐν Χά-

1. Ὡσαύτως πολλὰς προσπαθείας κατέβαλε καὶ καταβάλλει μέχρι σήμερον, ὅπως ὅσο τὸ δυνατόν καλλίτερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον τελεῖται ἡ ἐορτὴ τῆς Ἀγίας, ἡ ἀξιότιμος οἰκογένειαι τοῦ κ. Χρυσοστόμου Ζησιάδου, οὗτος ἢ τε σύζυγος καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς περιποιοῦνται τὸ σκῆνος τῆς Ἀγίας, ἐφέτος δὲ κατὰ τὴν μνήμην θὰ ἀναρτίσωσι πρὸ τοῦ σκηνίου εἰς μέγα σχῆμα καὶ τὴν εἰκόνα Αὐτῆς, ἣτις δὲν ὑπῆρχε μέχρι σήμερον.

σχοιοῖ ἱερὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς, ὅπου μέλλει νὰ ἱδῇ καὶ πιστεύσῃ.

Τὸ Ἀπολυτίκιον τῆς Ἀγίας ἔχει ὧδε :

« Τυράννους κατήσχυνας ἐν ταῖς βασιάνοις, σεμνὴ δει-
» χθεῖσα, πολυάθλη, ὥσπερ ἀδάμας στερεός, Χριστοῦ μάρτυς
» ἔνδοξε, ἔδειξας ἐναθλοῦσα πρὸς Χριστὸν τὸν Σωτῆρα
» ἔρωτά τε καὶ ζῆλον καὶ ἀκόρεστον πόθον, δι' ὃ σε, Ἀρ-
» γυρῇ, αὐτὸς ἀξίως ἐδόξασε ».

Τοιαῦτα καὶ τηλικοῦτα ἦσαν τὰ δεινὰ καὶ αἱ ταλαιπωρίαι
τῆς μακαρίας ταύτης γυναικός, τῆς ὁποίας τὸν βίον καὶ τὴν
ἀρετὴν εὐχομαι νὰ μιμηθῶσι καὶ αἱ σημεριναὶ μας γυναῖκες.

Τὸ ὄνομα Ἀργυρῇ ἄς εἶναι οἱ πρώτοι λόγοι τῆς αὐγῆς,
οἱ ἑσπέραι τῆς ἐσπέρας· με τούτους κλείετε εἰς τὸν ὕπνῳ
τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, με ταύτους εἰσέρχεσθε, ἐξέρχεσθε
ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, διὰ ν' ἀξιωθῆτε, ὥστε κατὰ τὴν ὥραν,
καθ' ἣν μέλλετε νὰ παραδώσῃτε τὸ πνεῦμα, νὰ ἔχητε, ὡς
εἶχεν ἡ Ἀργυρῇ, ἀπὸ τὸ ἐν μέρος τὸν Ἰησοῦν. ἀπὸ τὸ
ἄλλο μέρος τὴν Παναγίαν.

Χαῖρε, ἔνδοξε Ἀργυρῇ !

Χαῖρε ἡ μηχανήματα ἐχθρῶν διαλύσσα, χαῖρε καύχημα
καὶ τίμημα Ἀρετῆς !

Αἰνεῖτε τὴν ὀσιομάρτυρα καὶ μεγαλομάρτυρα Ἀργυρῇν.

Φ. Σ. Φ.

ΤΟ ΧΑΣΚΙΟΙ (ΤΟ ΠΙΚΡΙΔΙΟΝ)

ΜΕΡΟΣ Α΄.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

Τὸ ὄνομα Πικρίδιον εἶναι γνωστὸν ἀπὸ τοῦ Ε' αἰῶνος μ. Χ. ὠνομάσθη δὲ οὕτω ὑπὸ εὐλαβοῦς ἀνδρὸς Πικριδίου, ὅστις ἔκτισεν αὐτόθι Μονήν, καλουμένην *Μονήν τοῦ Πικριδίου*. Ἐσφαλμένως λέγεται καὶ ἀναγράφεται ἡ λέξις τὰ Πικρίδια, ἥ ἐν τῇ ἡμερομηνίᾳ, ἐν Πικριδίοις. Κωνσταντῖος ὁ Πατριάρχης, ὁ ἐκ τῶν νεωτέρων χωρογράφων τῆς Κων/πόλεως, ἀναφέρει ὅτι «τὸ Χάσκιοι εἶναι ἡ πάλαι κωμόπολις Περαιά, ποτὲ δὲ τοῦ Ἀραβίνδου, τῶν Κεραμαρρείων καὶ Πικριδίου», προστίθησι δὲ ὅτι ὁ τόπος οὗτος παρ-ωνομάσθη τοῦ Ἀραβίνδου ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Πατρικίου (Magistre) Ἀραβίνδου, γαμβροῦ ἐπ' ἀδελφῇ τῇ Προεγέκτα τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ (ὅστις ἐβασίλευσεν ἀπὸ τοῦ 527—565 μ. Χ.).

Ὁ Πατρίκιος οὗτος εἶχε καὶ ἴδιον αὐτόθι οἶκον καὶ λουτρὰ κτισθέντα ὑπ' αὐτοῦ· ἰδοὺ τί ἀναφέρει αὐτολεξεῖ': «Ἡ κωμόπολις Περαιά, ποτὲ τοῦ Ἀραβίνδου, τῶν Κεραμαρρείων καὶ Πικριδίου, καλουμένη τὰ νῦν Χάσκιοι, ὅπου ἦτον

1. Κων/τιος «Κωνσταντινιάς», ἔκδ. Β' ἐν Κων/πόλει 1844, σελ. 162.

ἡ τοῦ Λαυρεντίου Μονῆ, κατέναντι τῶν Βλαχερνῶν· παρω-
νομάσθη δὲ ὁ τόπος αὐτὸς τοῦ Ἀραβίνδου ἀπὸ τινος Μαγί-
στρου, καλουμένου με τοῦτο τὸ ὄνομα καὶ οἶκον ἔχοντα
ἴδιον αὐτόθι καὶ λουτρὰ ὑπ' αὐτοῦ κτισθέντα, καὶ ὁ τῆς
Ἀγίας Παρασκευῆς εὐκτήριος οἶκος».

Τὸ Χάσκιοῖ ἐν τινι ἐκκλησιαστικῷ ἐγγράφῳ τοῦ Πατριάρ-
χου Ἱερεμίου Α', τῷ 1739 καλεῖται χωρίον τοῦ **Βρύγκα**.
Τὴν ὀνομασίαν ταύτην δίδει καὶ ὁ Δοσίθεος ἐν τῇ «Νο-
μικῇ Συναγωγῇ» ὡς καὶ ὁ Μελέτιος Ἀθηνῶν¹. Μόνος ὁ
Κομνηνὸς (Ἑλλήν λόγιος), ἀμαθῶς ἐκ τῆς Δωδεκαβίβλου
τοῦ Δοσιθέου μεταγράφων τὸ ὄνομα, ὀρθῶς κείμενον,
μετέβαλεν εἰς Βίγκα. Οἱ πάντες γνωρίζομεν ὅτι αἱ ὀνο-
μασίαι τῶν χωρίων ἢ τῶν πόλεων δίδονται ἀπὸ τὰ ὀνό-
ματα τῶν κτιζόντων ἐν αὐτοῖς τὰ παλάτια αὐτῶν ἀρχόντων.
Ἐπομένως, ἐπειδὴ γνωρίζομεν ἐκ τῆς ἱστορίας (Κέδρη²,
σελ. 503-508 καὶ Ζωναρᾶς Β' σελ. 72-77) ὅτι ἐν Χάσκιοῖ
κατῴκει ὁ ἐπὶ τῆς βασιλείας Ρωμανοῦ τοῦ Β' σπουδαῖον
μετελθὼν πρόσωπον Πατρίκιος Ἰωσήφ Βρύγκας, πρέπει νὰ
μὴ παραδεχθῶμεν τὴν ὀνομασίαν τοῦ Κομνηνοῦ.

Τὸ Χάσκιοῖ εἶπομεν, ὅτι ἐλέγετο καὶ Περαιία. Ὁ Βυζάν-
τιος (ἐν τῇ τριτόμῳ αὐτοῦ ἱστορίᾳ περὶ Κων/πόλεως) ἀναφέ-
ρει ὅτι : «Περαιία δὲ καὶ Ἀντιπεραιία ἐκαλεῖτο ἐν γένει οὐ
μόνον τὸ καταντικρὺ τῆς πόλεως μέρος, τὸ Πέραν καὶ Ἀντι-
πέραν τοῦ Κόλπου, ἀλλὰ καὶ μέρος τοῦ Βοσπόρου, ὅθεν
ἀπαντῶμεν καὶ **Περαιάν τοῦ Διπλοῦ Κίονος**, καὶ ἀκόμη
καὶ αὕτη ἡ πέραν τοῦ Βοσπόρου παραλία τῆς Ἀσίας, καὶ
μάλιστα τὰ περὶ τὸ **Ἡραῖον** μέρη τῆς Χαλκηδόνος, πρὸς

1. Ἐγεννήθη ἐν Ἰωαννίνοις τῷ 1661 καὶ ἐκαλεῖτο Μιχαὴλ ἐν τοῖς
κοσμικοῖς. Ἐσπούδασε τὴν ἱατρικὴν καὶ τὴν φιλοσοφίαν. Τῷ 1703
ἐξελέγη μητροπολίτης Ἀθηνῶν (παρακατιόντες θ' ἀναφέρωμεν
περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου). Ἐτάφη ἐν Χάσκιοῖ.

εὔρον ἄνεμόν τοῦ Βυζαντίου, κατὰ τὸν Χωνειάτην, ἣτις πρὸς διαστολὴν καὶ «Δαμάλεως Περαιά» καλεῖται ὑπὸ τοῦ Κινάμου». Γνωστοτέρα δὲ καὶ συνηθεστέρα εἶναι ἡ **Περαιά τοῦ Πικριδίου**, τὰ περὶ τὸ Χάσκιοι δηλονότι, τὸ Ὁκ-Μεϊδὰν καὶ τὸ Ἀϊναλὺ Καβὰκ μέρη, ἡ λεγομένη προσέτι καὶ τοῦ Ἀρεοβίνδου.

Κτίσις τοῦ Χάσκιοι.

Καίτοι ἐν τοῖς συγγράμμασι τῶν διαφόρων Βυζαντινῶν χρονογράφων, π. χ. Θεοφάνους, Κεδρηνοῦ, Ζωναρᾶ καὶ Ἀνωνύμου παρὰ Βανδουρίω, οὐδαμοῦ ἀναφέρεται ἡ χρονολογία τῆς κτίσεως τοῦ Πικριδίου, δὲν πρέπει ὁμως ἡμεῖς νὰ μὴ ὀρίσωμεν ὡς ἔγγιστα τὴν χρονολογίαν. Ἐκ τῶν διαφορῶν δὲ τῇδε καθεύσε ἀναφερομένων ἱστορικῶν γεγονότων, ἐν οἷς ἀναφέρεται τὸ Χάσκιοι, μαθηάνομεν ὅτι τὸ Πικρίδιον εἶναι κωμόπολις ἀρχαία καὶ ἀκμάζουσα κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Βυζαντινῶν, ἀλλὰ δὲν πληροφοροῦμεθα ὀριστικῶς ποῖον τὸ ἔτος τῆς καθιδρύσεως αὐτῆς, ἢ τίς ὁ ἰδρυτῆς τῆς κωμοπόλεως ταύτης. Καὶ περὶ μὲν τοῦ τελευταίου φαίνεται ὅτι ποτὲ δὲν θὰ μάθωμεν τι, διότι ἐξ ὅσων συγγραφέων γινώσκομεν, οἵτινες ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ ὁμιλήσωσι περὶ τοῦ Πικριδίου, οὐδεὶς εἶδε τὴν οὐσιώδη ἀνάγκην νὰ ἀναφέρῃ καὶ παραδώσῃ ἡμῖν τοῖς μεταγενεστέροις τοῦ πρώτου κητόρος τὸ ὄνομα· ἀλλ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρῶτον, ἐπειδὴ ἡ ἱστορία ἀναφέρει τὸ ὄνομα τῆς Μονῆς τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου κατὰ τὴν στάσιν τοῦ Νίκα (532 μ. Χ.) κειμένην εἰς τὸ Χάσκιοι καὶ ἐπειδὴ ἀναγράφεται τὸ ὄνομα τοῦ Πατρικίου Ἀραβίνδου, τοῦ κτίσαντος παλάτιον ἐν Χάσκιοι, ὅπερ δηλοῖ ὅτι κατοικεῖτο κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν ἐν μέρει τὸν χρόνον, καθ' ὃν εἶναι δυνατόν νὰ ἐκτίσθῃ τὸ Χάσκιοι καὶ νὰ θεωρήσωμεν τὴν θεμελίωσιν αὐτοῦ γενο-

μένην, ὡς τοῦτο παραδέχεται ὁ κ. Μ. Γεδεών, πρὸ τοῦ Ε' μ. Χ. αἰῶνος, ἰσχυρίζομενοι ὅτι πρὸ τοῦ Ε' αἰῶνος ἦτο τόπος Μοναστηρίων· οὐδείς βεβαίως παραδέχεται ὅτι καθ' ἣν ἐποχὴν ἤκμαζεν ὁ Ἀραβίνδης, τὸ Πικρίδιον δὲν θὰ ἦτο ἐκτισμένον, ἀλλὰ κατ' ἀνάγκην θὰ παραδεχθῇ ὅτι τὴν ἀρχὴν τῆς κτίσεως αὐτοῦ ἔλαβε πρὸ αὐτοῦ.

Ἐκ πάντων τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων ἐξάγεται : α') ὅτι τὸ Πικρίδιον ἦτο ἤδη ἐκτισμένον πρὸ τοῦ Ε' μ. Χ. αἰῶνος, καὶ ὅτι πρὸ τῆς χρονολογίας ταύτης ἦτο ἀκατοίκητον, χρησιμεῖον μόνον ὡς τόπος Μονῶν· β') ὅτι ἰδρῦθῃ ὑπὸ ὁμογενῶν μεγιστάνων καὶ προκρίτων Βυζαντινῶν, ὡς παρακατιόντες θέλομεν ἐκθέσει.

Τὸ προάστιον τοῦτο εἶχεν ἰδίαν ἐπισκοπὴν, ὑποκειμένην τῷ πατριαρχικῷ κλίματι. Ὁ ναὸς τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς μετὰ καὶ τοῦ ἀγιάσματος ἐτιμᾶτο λίαν καὶ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Βυζαντινῶν καὶ πολλοὶ εἰς αὐτὸν προσετράχον. Τὸ προάστιον τοῦτο ἐχρησίμευεν ὡς τόπος ἐξοχῆς καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν ἀκόμη, ὡς τοῦτο μαρτυρεῖ τὸ πρὸ διετίας καὲν καὶ ὑπὸ Ἰουδαίων κατοικούμενον μέγαρον τοῦ πατριάρχου Ἀνθίμου τοῦ Κουταλιανοῦ. Ὑπῆρχον ἐνταῦθα μεγαλοπρεπεῖς Μοναί, ἐν αἷς ἐφησύχαζον οἱ διάφοροι Πατριτικοί, Ἡγεμόνες καὶ Ἀρχιερεῖς. Μία περίφημος Μονή, χρονολογουμένη ἀπὸ τοῦ ΣΤ' αἰῶνος εἶναι ἡ κατὰ τὸ Σούτλιτζε «Μονὴ τοῦ Εὐτυχίου».

Μετὰ τὴν ἄλωσιν τὸ προάστιον τοῦτο ἤκμαζεν, ἦτο δὲ μία ἐκ τῶν τὰ πρῶτα φερουσῶν ἐνορία, οὕτω δὲ ἀναφέρεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὅτι κατὰ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ὁ Πατριάρχης, ἐπὶ τῇ παρ' αὐτοῦ γενομένη θεῖᾳ λειτουργίᾳ (26 Ἰουλίου), ἐλάμβανεν ἐκ τοῦ ταμείου τῆς ἱερᾶς ἐκκλησίας 1775 ἄσπρα, ἥτοι περὶ τὰ 120 φράγκα. χρήμα ἀρκετὰ σεβαστὸν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους.

Ἀπὸ τὸ 1732—1733 ἡ κοινότης Χάσκιοι ἐχορήγει 480 ἄσπρα κατὰ μῆνα μισθὸν εἰς τὸν διδάσκαλον (30 περίπου

φράγκα), μισθὸν ἴσον πρὸς τὸν τοῦ διδασκάλου τῆς ἐν Φαναρίῳ Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας. Ἐκτοτε μέχρι τοῦ 1791 οὐδαμῶς εὐρίσκεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ σχολεῖον διαπρέπον ἐν Χάσκιοι.

Ἀπὸ τοῦ 1730—1740 ὑπῆρχον ἐν Χάσκιοι δύο προεστῶτες ἱερεῖς, οἵτινες ἔδιδον ἐμβατήκιον εἰς τὸ ταμεῖον τῆς σχολῆς 48,900 ἄσπρα, ἥτοι 3,000 φράγκα.

Τὸ Χάσκιον διετήρει τιτουλάριον ἐπίσκοπον· ἐν παραδείγματι ἀναφέρομεν τὸν Σωτηρουπόλεως Δαμασκηνόν, ἐπισκοπεύσαντα ἀπὸ τοῦ 1798—1819.

Ἀπὸ τοῦ 1530—1540 προϋστάμενος τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς ἀναφέρεται Μητροφάνης ὁ Βυζάντιος (Μητροπολίτης Καισαρείας Καππαδοκίας, καὶ τῷ 1565 Πατριάρχης γενόμενος Κωνσταντινουπόλεως). Οὗτος, Πατριάρχης ὢν, ἀπαιτῶς διέμενεν ἐν τῷ κατὰ τὴν Πατριαρχίαν Πατριαρχεῖῳ, προτιμῶν νὰ μένῃ ἐν τῇ Ἀγίᾳ Παρασκευῇ.

Μεταξὺ τῶν μεγάλων εὐεργετῶν τοῦ ἱεροῦ ναοῦ ἀναφέρονται καὶ τὸν κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΔ' αἰῶνος ἀποθανόντα δεινμνηστον Ἠγεμόνα τῆς Βλαχίας *Κωνσταντῖνον Βασσαράβαν Βραγκοβάνον*, ὅστις πλουσιοπαρόχως εὐεργέτησε τὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς.

Τὸ Χάσκιον καὶ ὑπὸ ἐποψίν πολιτικῆς ἀκόμη ἤκμασεν ἄλλοτε, ἐν παρόδῳ δὲ ἀναφέρομεν ὅτι κατὰ τὸ 1779 μ. Χ. ἐν τῷ κατὰ Αἰναλὺ καβὰκ ὑπὸ τοῦ Σουλτὰν Ἀχμέτ τοῦ Γ' τῷ 1718 ἀνεγερθέντι ἀνακτόρῳ ὑπεγράφη ἡ μεταξὺ Ρωσσίας καὶ Τουρκίας περίφημος Συνθήκη.

Ἐκκλησίαι ἐν Χάσκιοι.

Μετὰ δὲ τὰ εἰρημένα, παρατίθεμεν κατάλογον τῶν ἐν Πικριδίῳ : Σούτιλιτσε, Καρὰ Ἀγάτς, Βυζαντινῶν Ἐκκλησιῶν, κατὰ τοὺς συγγραφεῖς, ὅπως καὶ ὁ Δουγκάκιος ἐμελέτησε καὶ κατ' ἄλλας πηγὰς· κατ' αὐτάς, αἱ ἐκκλησίαι αὗται ἦσαν :

α') Τῇ Θεοτόκῳ ἀνατεθειμέναι.

Ἡ τῶν Ἀρεοβίνδου (Χάσκιοῦ), κτισθεῖσα ὑπὸ Πέτρου Μαγίστρου, ἀδελφοῦ Μαυρικού ὑποκράτορος τῷ 598.

Ἡ ἐπὶ τῆς **Μαρανακίου πέραν καὶ Μιχαήλ** καὶ Βασιλείου τοῦ πρὸς μητρὸς θείου τῆς Αὐγουστής Θεοφανοῦς, δὴ ὁ Θεόφιλος, μάντεώς τινος προειπόντος αὐτῷ ὅτι ἐκ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ μετ' αὐτὸν αὐτοκρατορήσουσι, μοναχὸν ἀπέκειρε καὶ τὸν αὐτοῦ οἶκον Μονὴν ἀπέδειξε. Τὸν ναὸν τοῦτον ἔκτισε Σέργιος ὁ Πατριάρχης. ἐν ᾧ καὶ ἐτάφη. Εἰς τοῦ Μαρανακίου τούτου τὴν γενεὰν ἀνῆκε καὶ ὁ Ἰλλούστριος Κωνσταντῖνος, ὁ πατὴρ τῆς Ἁγίας Θεοφανοῦς τῆς Βασιλίδος, συγγενὴς τριῶν βασιλέων, κατὰ τὸ Συναξάριον τῆς 16 Δεκεμβρίου.

β') Ἐπ' ὀνόματι Μαρτύρων καὶ Ὁσίων.

Τοῦ Ἁγίου **Κόνωνος**, τοποθετούμενος ρητῶς ὑπὸ τοῦ **Νικήτα** «πέραν ἐν τῷ στενῷ πρὸς θάλασσαν». Φαίνεται δὲ ὅτι ἦν μοναστήριον, διότι τούτου οἱ μοναχοὶ διέσωσαν εἰς τὸν Ἅγιον Λαυρέντιον τοὺς ἀπὸ τῆς ἀγχόνης καταπεσόντας δύο στασιώτας ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ (ἴδ. σελ. 32). Ἀντίκρυζε δὲ τῇ πέραν ἀποβάθρα τῶν Πηγῶν, καὶ καθ' ὅσον ἐξάγεται ἐκ τῶν συγγραφέων, δὲν πρέπει νὰ ἦτο μακρὰν τοῦ ποταμοῦ.

Ἡ τῶν **Ναυατιανῶν**, ἡ Ἀλεξάνδρου ἐπώνυμος (πλησίον τοῦ ποταμοῦ), ὅπου ἐτάφη κατὰ τὸν ἱστορικὸν Σωκράτην, ὁ Παφλαγὼν οὗτος Ἀλέξανδρος, συνασκητὴς τοῦ μακροβιωτάτου **Αὐξάνοντος**, ἀποθανὼν ἐν εἰρκτῇ ὑπὸ τῶν πληγῶν, ἃς αὐτῷ ἐπῆνεγκον οἱ περὶ τὸν **Μακεδόσιον** ἀρειανίζοντες.

Ἡ τῶν **Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης** «πέραν ἐν τοῖς Σολομῶντος», ὡς γράφουσι τὰ Μηνιαῖα (2 Ὀκτωβρίου).

Τοῦ Ἀγίου Μάμαντος πέραν ἐν τῷ Σίγματι, παρὰ τῷ σήμερον Σούτλιτζε.

Τοῦ Ἀγίου Πρίσκου καὶ Νικολάου παρὰ τῷ σήμερον Σούτλιτζε.

Τοῦ Ἀγίου Στεφάνου ἐν τῷ Σίγματι. Τὸ μαρτυρεῖον τοῦ Ἀγ. Ἀνθίμου, κτισθὲν ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ κατὰ τὸν Προκόπιον, «ἐπὶ θάτερα τοῦ Κόλπου», ἴσως παρὰ τῷ σήμερον Σούτλιτζε.

Ἡ τοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος, κτισθεῖσα ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ Α' κατὰ τὴν θέσιν τὴν καλουμένην σήμερον Αἶναλὺ Καβάν, καθύπερθεν τοῦ Ναυστάθμου, ὅπου ὑπάρχει καὶ σήμερον ἀκόμη ἀγίασμα κτισθὲν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἀγίου, ἐκτισμένον δὲ ἐντὸς τῆς γῆς, εἰς ὃ κατέρχεται τις διὰ βαθμίδων. «Ἡ ἐκκλησία αὕτη μεταποιήθη πιθανῶς ἐπὶ τῶν εἰκονισμάτων εἰς ἀπλοστάσιον (Aplostastium), ὑπὸ δὲ τῆς Θεοδώρας τοῦ Θεοφίλου (829—842) μετεκοσμήθη αὐτὴ εἰς ἐκκλησίαν» (Βυζάντιος τόμ. II 17). Παραπλεύρως τῷ ἀγιάσματι ὑπάρχει θόλος ἐξέχων εἰς τὸ βάθος ἐπὶ τῆς Α πλευρᾶς, ἔχων ὑπόγειον δρόμον, ὃς φέρει πολὺ μακρὰν ὑπὸ τὴν γῆν. Ὁ διάδρομος οὗτος εἶναι σήμερον πεφραγμένος ὑπὸ χωμάτων, ὥστε δύσκολον καθίσταται νὰ εἰσδύσῃ τις ἐκεῖ. Τὸ ἀγίασμα τοῦτο ἦτο ἰδιοκτησία τοῦ ἐν Χάσκιοι κατοικοῦντος ἄλλοτε γνωστοῦ οἴκου τῶν Χαβιαράδων, ὑφ' οὗ ἐδωρήθη εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Κοινότητα Χάσκιοι, μέχρι δὲ τοῦ 1909 εὗρίσκετο ἐντὸς τῆς οἰκίας τῶν Χαβιαράδων, οἵτινες ἐκτίσαν αὐτὴν τῷ 1843 καὶ ἐπώλησαν εἰτα εἰς τὴν οἰκογένειαν Ε. Ταλλιάνη. Ἐγένετο δὲ σὺν τῷ ἀγιάσματι παρανάλωμα τοῦ παμφάγου πυρὸς κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1909, ἀπὸ πέρυσιν ὅμως, τῇ πρόφρονι φιλευσεβεί φροντίδι εὐγενῶν τινων κυριῶν, ἐπεδιορθώθη καὶ μετεκοσμήθη ὁπωσοῦν. Πρὸ πολλῶν ἐτῶν μερῶν τινων τῶν περίε τοῦ Ἀγιάσματος ἀνασκαφέντων, πλεῖστα εὑρέ-

θησαν ἀντικείμενα μαρτυροῦντα τὴν ὑπαρξιν ἄλλοτε ἐκκλησίας, ἥς τὸ ρηθὲν ἀγίασμα ἀπετέλει μέρος. Τῷ 1891 εὗρέθησαν θυμιατήρια, λύχνοι, λίθιναι στήλαι φέρουσai γράμματα, περὶ τοὺς 8—9 τάφοι, τείχη ἀρχαῖα, ἔχοντα διεύθυνσιν πρὸς Α. Εὐχομαι ὅπως ληφθῇ φροντίς πρὸς ἐκχωμάτων πολλῶν κειμηλίων.

γ') Ἐπ' ὀνόματι τῶν Ἀγγέλων.

Ἡ τοῦ Ἀγίου Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ «πέραν ἐν Χάλδαις», ἥς τὰ ἐγκαίνια μνημονεύονται ἐν τῷ Συναξαρίῳ τῇ 26 Ἰουλίου.

δ') Ἐπ' ὀνόματι Γυναικῶν Μαρτύρων καὶ Ὁσίων.

Ἡ τῆς Ἀγίας Μαρτῶνης ἐκκλησία καὶ μονή.

Ἡ τῆς Ἀγίας Μάρτυρος Παρασκευῆς (Εὐκτήριον τοῦ Ἀρεοβίνδου). Κατὰ Γρηγόριον τὸν Διάκονον (ὅστις ἦτο ἱερεὺς τοῦ εὐκτηρίου τούτου) «ἐν τῷ βίῳ Βασιλείου τοῦ νέου», τοῦτο ἔκειτο πλησίον τοῦ Δούματος τοῦ Ἀροβίνδου. Σήμερον ὑπάρχει ναὸς τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς· δὲν εἶναι μὲν ὁ αὐτὸς ὁ ὑπὸ τοῦ Γρηγορίου ἀναφερόμενος, ἐκτίσθη ὅμως ἐπὶ τῶν παλαιῶν ἐρείπων, πιθανὸν δὲ ἐπὶ τοῦ ἀρχαίου.

Ἐν τῷ τοῦ ναοῦ νάρθηκι ἔκειντο μέχρι πρὸ πολλῶν ἐτῶν, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆς Κωνσταντινιάδος, ἀρχαῖά τινα μαρμάρινα ἀγαλμάτια, ἅτινα ἐξέλιπον ὅμως εἰτα, ὑφαιρεθέντα πάντως ὑπὸ τινος τῶν εὐγενῶν ἐκείνων ἱεροσύλων τῆς ἀρχαιότητος, ὅσοι περιέρχονται γῆν καὶ θάλασσαν ἐπὶ τούτῳ» (Βυζ. II τομ. 13).

Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντίας ἀναφέρει ὅτι «ὁ τῆς Ἀγίας

Παρασκευῆς εὐκτήριος οἶκος», ὃς καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν κατελείφθη εἰς ἡμᾶς, μετεποιήθη κατόπιν εἰς τὴν φερώνυμον ἐκκλησίαν· 30 ἔτη πρὸ αὐτοῦ ἐσώζοντο ἀγαλμάτια ἐν τῷ νάρθηκι ἐκ μαρμάρου, προερχόμενα ἴσως ἐκ τῶν ἐκεῖ πλησίον εὐρισκομένων ποτὲ λουτρῶν. Τὸ Φιορμάνιον τῆς ἐκκλησίας χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σουλτὰν Βεγιαζήτ Α' 1206 (1791), ἀναφέρει δὲ ὅτι ἡ περιοχὴ αὐτῆς εἶναι 4 δονουμίων.

Μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ ΙΘ' αἰῶνος ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς (οὗτινος ὁ περίβολος κατεῖχε τὴν σημερινὴν θέσιν τοῦ νεκροταφείου Βαλουκλή) ἐθάπτοντο οἱ διάσημοι ἄνδρες τοῦ ἡμετέρου Γένους, Πατριάρχαι, Ἀρχιερεῖς, Ἡγεμόνες ἢ ἀντιπρόσωποι αὐτῶν.

Μεθ' ὅλον τὸ πλῆθος τῶν διαφορῶν περιγραφῶν ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν τῶν ἀρχαίων μνημείων τοῦ Χάσκιοι, ὁ ἐπιχειρῶν νὰ γράψῃ περὶ αὐτῶν τῶρα, εἴτε ὑπὸ ἱστορικὴν εἴτε ὑπὸ καλλιτεχνικὴν ἐποψιν, εὐρίσκειται εἰς θέσιν δυσχερῆ, μὴ δυνάμενος ν' ἀνεύρῃ ἐν αὐτῷ ταῦτο ὑπὸ τῆς ἱστορίας ἀναφερόμενα μνημεῖα, ἕνεκα τῆς καταστροφῆς αὐτῶν διὰ τὴν χρησιμοποίησιν πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ κωδωνοστασίου τῆς ἐκκλησίας.

Τὰ ἐναπομείναντα μνημεῖα εὗρονται ἐν κακῇ καταστάσει, καθόσον παρημελήθησαν καὶ κατεχώσθησαν ὑπὸ τὰ χόρτα καὶ χόματα.

Ἰδοὺ τί ἀναφέρει ὁ κ. Μ. Γεδεὼν ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ «Λίθοι καὶ Κεράμεια»: «Ἐπισημότατον νεκροταφεῖον τῶν τελευταίων αἰώνων, ἐν ᾧ Πατριάρχαι, Ἡγεμόνες καὶ Λογάδες τοῦ Γένους ἐθάπτοντο μέχρι τοῦ 1860, ἦτο τὸ ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῆς ἐν Χάσκιοι ἐκκλησίας Ἀγίας Παρασκευῆς», ἐν δὲ τῇ Ἀγίᾳ Προθέσει οἱ ἱερεῖς ἐποιοῦντο τὸ μνημύονον τῶν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει (κατὰ τὴν ἀρχαιοτέραν φυλλάδα) Ἀθανασίου, Δοσιθέου, Χρυσάνθου, Μελετίου, Ἐφραίμ καὶ Παρθενίου τῶν Πατριαρχῶν, Γαβριήλ, Θεο-

κλήτου, Γρηγορίου, Ἰακώβ, Διονυσίου, Νεοφύτου, Καλλινίκου, Ἱερεμίου, Θεοφίλου, Γερασίου, Καλλινίκου καὶ Διονυσίου τῶν ἀρχιερέων, Νικολάου βοεβόδα καὶ Γρηγορίου βοεβόδα καὶ Νικολάου. "Απαντες οὗτοι ἐτάφησαν ἐνταῦθα, ἐξ οὗ ὁ ναὸς ἐπορίζετο χρήματα ὡς δικαίωμα ἐνταφιάσεως. Οὕτω, λέγει ἡ ἱστορία, ὅτι 12030 ἄσπρα ἔλαβεν ὁ ναὸς ἐπὶ τῷ ἐνταφιασμῷ τοῦ υἱοῦ τοῦ διδασκάλου Σπανδωνῆ, τοῦ ἀρχοντος Γεωργάκη τῷ 1732, 1800 ἄσπρα πρὸς ἐνταφιασμόν τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχοντος Ραμανδάνης τῷ 1732.

Ἐνταῦθα ὑπῆρχον τὰ μνημεῖα τῆς οἰκογενείας Λαχωβάρη (συγγενῶν τοῦ ἐν Ρουμανίᾳ διαπρεποῦς οἴκου τῶν Λαχωβάρη). Ἐνταῦθα ἐτάφησαν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΖ' αἰῶνος ἡ οἰκογένεια τοῦ Ράδουλα, ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας, καὶ τοῦ Δραγομάνου Ἰσαάκ.

Ἡ οἰκογένεια Δράκου Σούτσου τῷ 1837 ἔδωκεν ὡς δικαίωμα ἐνταφιασμοῦ τῆς θυγατρὸς τοῦ Δράκου εἰς τὸ ταμεῖον τῆς ἐκκλησίας 7200 ἄσπρα.

Ἐνταῦθα ἐτάφη ὁ περίφημος καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων Γιακουμάκης, ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν Μελέτιος (ὅστις ἀπέθανε τῇ 12 Δεκεμβρίου τοῦ 1714) (ᾶρα σημ. σ. 41) καὶ ὁ ἐκ Καστορίας Μανωλάκης, καθηγητὴς, ἐνταῦθα ἐτάφη.

Ὁ ναὸς εἶχε δύο νεκροταφεῖα, ὧν τὸ ἕτερον ἐλέγετο «τὰ ἐπάνω μνήματα», τὸ καὶ ἐπισημότερον.

Τὸ εἰκονοστάσιον τῆς ἱερᾶς ἐκκλησίας ἐχρυσώθη ἀληθεῖ χρυσῷ ὑπὸ τοῦ ἀρχιχρυσοχόου τῶν Ἀνακτόρων Μιχαλάκη βέη, ὅστις ἐχρυσώσε τὰ ἀνάκτορα τοῦ Τσιραγάν καὶ τοῦ Βεηλέρ βέη, ἐκατόφκει δὲ εἰς τὴν συνοικίαν Καλαῖδζι Μπαγτσέ, ἐκεῖ ὅπου εἶναι σήμερον τὸ Μενδὶλ-Σοκάκ. Τὸ χρυσῶμα δὲ τοῦτο διετηρήθη μέχρι τοῦ ἔτους 1903, ὅποτε δυστυχῶς, παρ' ὅλην τὴν καλὴν θέλησιν τῶν διεπόντων τὰ τῆς ἐνορίας, θελησάντων νὰ χρυσώσωσιν αὐτό, κατεστράφη ὁ ἀληθὴς χρυσός, τεθέντος ἐπ' αὐτοῦ ψευδοῦς χρυσώματος.

Μοναὶ ἐν Χάσκιοϊ.

Ἡ τοῦ Εὐτυχίου τῶν Δυκαόνων, πλησίον τοῦ Χάσκιοϊ, ἥς, ἐπὶ Μηναῖ, γινώσκομεν τὸν ἄββαν Ζώσιμον, τὸν ἡγούμενον Μόδιστον καὶ τὸν «δευτεράριον» τοῦ ἡγουμένου Φλαβιανὸν πρεσβύτερον.

Ἡ τοῦ Πικριδίου, κτῖσμα τοῦ ἐπωνύμου κοιτωνίτου τοῦ ἐπὶ Εἰρήνης τῆς Ἀθηναίας.

Λουτρὰ καὶ θέρμαι.

Ἐν Χάσκιοϊ ὑπῆρχον τὰ λουτρὰ τοῦ Ἀρεοβίνδου. «Λέων ὁ Γραμματικός», ὅστις ἤκουσε περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΑ' αἰῶνος, ἀναφέρει ὅτι «εἰς τὰ Ἀρεοβίνδου ὑπῆρχε λουμα καὶ φαίνεται ὅτι τοῦτο ἦτο γνωστὸν καὶ συχνάζομενον, ὥς μαρτυρεῖ ὁ ἴδιος λέγων: «Ὁ δὲ Θεόκτιστος ἀπελθὼν ἐν τῷ λουσίματι τοῦ Ἀρεοβίνδου, ὡς ἔθος ἦν αὐτῷ, εἰτα ἐλθὼν εἰς τὰ Ἀσκηρητικά, εἰσῆλθεν εἰς τὸν Λαυσιακόν» (ἐκδ. Paris σελ. 461).

Τὸ ἐν Τοῖκ-Σαλήμ Ἀγίασμα τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς.

Ἐνταῦθα ὑπῆρχεν ὁ οἶκος Πατριάρχου Ἱερεμία Α', ἐν τῷ ὁποίῳ εὐρίσκετο τὸ Ἀγίασμα τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς. Ἀδίκως δὲ μετεβιβάσθη ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν, καθ'ὅτι τοῦτο ἐδώρησατο ὁ Πατριάρχης Ἱερεμίας εἰς τὸ Πατριαρχεῖον ἢ ἐξαφάνισις, ἢ μᾶλλον μεταβίβασις ἐκ τῶν χειρῶν εἰς ἐτέρους, εὐθύνει τοὺς κατὰ καιρὸν ἐπιτρόπους τῶν Σχολῶν καὶ Ἐκκλησίας. Κωνσταντῖνος ὁ Πατριάρχης Ἰδου τί λέγει περὶ τοῦ ἁγιάσματος τούτου: «Τὸ Ἀγίασμα τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς ἀναφέρεται, ἐν τῷ ἔϋπὸ Ἱερεμία τοῦ Α' 1639 χειρογράφῳ αὐτοῦ, ὅτι ἦτο κτῆμα ἰδικόν του, ὅπερ προσήλωσεν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον».

ΜΕΡΟΣ Β΄.

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΟΝ

Ἡ Περαία τοῦ Πικριδίου ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ ἐξῆς χωρία ἢ συνοικίας: Καρᾶ-Ἀγάτς (Δρῦν), Σούτλιτζε, Χαλιτζή-Ὀγλοῦ, Πιρὶ-Πασῆ, Πικρίδιον (Χάσκιοι), Ἀϊναλὺ-Καβάκ.

Καρᾶ-Ἀγάτς (Δρῦς).

Ἐνταῦθα τὸ πάλαι ὑπῆρχεν ἡ *Ἄλσος ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος*. Ὁ Χωνειάτης ἀναφέρει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν τὴν Δρῦν ταύτην πρὸς τὴν ἄλλην Δρῦν, τὴν ἐν Ρουφιαναῖς, καί μιν μὲν ἐπίσης ἐν τῷ Πέραν τῆς Πόλεως, ἀλλ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ. Οἱ Ὀθωμανοὶ διέσωσαν τὴν ὀνομασίαν τοῦ χωρίου τούτου «Καρᾶ-Ἀγάτς». Ἐσφαλμένως οἱ νεώτεροι Τοῦρκοι ἱστορικοὶ ἢ καὶ περιηγηταὶ Εὐρωπαῖοι ἀναγράφουσιν αὐτὸ «Κίρκ-Ἀγάτς».

Ὑπῆρχον δύο ἱζαμιά, ὧν τὸ ἕτερον, κτῖσμα τοῦ ἀρχιευνούχου Ὁσμάν Ἀγᾶ. Μέχρι τοῦ 1820 ἐσώζετο ἐνταῦθα μεγαλοπρεπέστατον Παλάτιον, ὅπου μέχρι τοῦ 1732 ὁ Σουλτάνος διέτριβε τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ ἔαρος.

Κεραμαρεῖα (Τουβλαδζίδικα).

Εἰς τὰς κλιτύας τοῦ λόφου τοῦ Καρᾶ-Ἀγάτς εἶναι τὰ Κεραμαρεῖα. Τὰ ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν κεραμεῖα, ἀπὸ τῆς Περαίας τῶν ὁποίων παρετείνετο, κατὰ τὸν Χαλκοκονδυλὴν, ἡ ὑπὸ τοῦ Πορθητοῦ κατασκευασθεῖσα γέφυρα, φέρουσα πρὸς τὴν πόλιν, ἦτο ἐξωτέρα καὶ πιθανῶς ὅπου μέχρι τοῦ 1862 ἐπερατοῦτο ἡ τρίτη ἐπὶ τοῦ κόλπου γέφυρα, ἣν κατὰ

τὸ 1862 ἐξεύξατο ὁ μεγαλοπράγμων Ἀρμένιος τελώνης Τζε-
 ζαερλῆς· ἐπειδὴ δὲ ἡ ἄλλη ἄκρα τῆς γεφύρας ἔφθινεν εἰς
 τὸν Κυνηγὸν ἢ κατὰ τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν τῆς Κων)πόλεως,
 ἄχρι τῆς Ξυλοπόρτης, φαίνεται ὅτι τὸ ὄνομα καὶ πιθανῶς
 καὶ τὰ Καμίνια ἐξετείνοντο καθ' ὅλην τοῦ Αὐλῶνος κόλπου
 τὴν παραλίαν, ἄχρι τοῦ Ἀϊναλὺ-Καβάκ, ὅπου ἦτο ἡ κεφαλὴ
 τῆς γεφύρας. Τοῦτο πιθανολογεῖ ἔτι μᾶλλον καὶ τὸ παρὰ
 τὴν ἐκκλησίαν ἐρυθρόχρουν τζαμίον, καλούμενον Κηρομήδ-
 Τζαμιοί. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Βυζαντινῶν μέχρι σήμερον
 οἱ Ἑβραῖοι ἔχουσι τὰ ταφεῖα τῶν ἐνταῦθα. Ὁ Βυζάντιος
 ἀναφέρει ὅτι «τὰ ταφεῖα τῶν Ἑβραίων ἔκειντο ἐπὶ τῆς ἀπέ-
 ναντι Περαιᾶς (Χάσκοι) ἀπ' αὐτῶν ἀκόμη τῶν Βυζαντινῶν.

Σούτλιτς (Γαλακρήνη).

Πιθανῶς τὸ χωρίον τοῦτο ἔλαβε τὴν ὀνομασίαν ταύτην
 ἕνεκα τῆς ἐνταῦθα τοποθετήσεως τῆς παλαιᾶς Γαλακρήνης,
 ὅπου, κατὰ τὸν Γραμματικὸν Λέοντα, **Νικόλαος ὁ Μυσι-
 κός**, δις Πατριαρχεύσας ἐπὶ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, ὠκοδομή-
 σατο Μονήν, ἐπωνομασθεῖσαν τῆς Γαλακρήνης, ἐν ἣ ἐκη-
 δεύθη τῷ 925. Τὴν γνώμην ταύτην ἀνισχυροποιεῖ ἡ ἐπομένη
 περικοπὴ τοῦ ἱστορικοῦ Ζωναρᾶ, ὅστις τοποθετεῖ τὰς Γαλα-
 κρήνας ἢ τοῦλάχιστον τὴν μονὴν τῶν Γαλακρηνῶν πέραν ἐν
 Χαλκηδόνι, ἰδοὺ δὲ τί λέγει: «Ἐκ δὲ τῶν Βασιλείων αὐτίκα
 διαπερᾶται πρὸς τὴν Ἡρίαν, κακεῖθεν πεζοποροῦντα εἰς τὸ
 ἐν Γαλακρήναις ἄγουσιν αὐτὸν μοναστήριον» (ἐνταῦθα ὁμι-
 λεῖ περὶ τῆς ἐξώσεως τοῦ Πατριαρχοῦ τούτου).

Εἰς τὴν παραλίαν τοῦ Σούτλιτς ἦσάν ποτε τὰ παλάτια
 καὶ οἱ κῆποι τῶν ἐπὶ Σουλεῦμὰν Ἀ' ἀκμασάντων δύο μεγάλων
 τῆς Τουρκίας ἀνδρῶν Σεῖχ-οὐλ-ἔλ-Ἐμπους-σουοὺς-
 ἔλ-Ἀμαδέ, καὶ τοῦ Μεγάλου Βεζύρου Μεχμέτ Σοκολλή.
 Οἱ τάφοι ἀμφοτέρων (ἐξ ὧν τὸν τοῦ Σοκολλή ἡρχιτεκτόνησεν

ὁ περίφημος Σινάν), εἶνε καταντικρὺ τοῦ Σούτλιτζε εἰς τὸ Κοσμίδιον (Ἑϊούμπ)¹.

Ἐνταῦθα ὑπάρχουσι καὶ τζαμία, ὧν τὸ ἀξιολογώτερον εἶνε τὸ τοῦ *Τσαοὺς Μπασῆ*, ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ὁποίου ἐτάφη ὁ *Καραχισσαρῆ*, ὁ περιφημότερος τῶν καλλιγράφων τοῦ Τουρκικοῦ βασιλείου, ἀποθανὼν τῷ 1591. Ἐπίσης ὑπάρχουν καὶ δύο ἄλλα, τὸ μὲν φέρον τὸ ὄνομα τοῦ Ἀχμέτ πασᾶ, τὸ δὲ τὸ τοῦ Καλιτζῆ-Ὀγλοῦ.

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου τούτου ἔκειτο πρὸ πολλῶν ἐτῶν τὸ *Ἀσκητήριον* (Τεκχέ) τοῦ *Τζαφέρ ἀμπάδ*, κτίσμα θεράποντος τοῦ Μεγάλου Σουλεῦμάν, ὅστις ἀφιέρωσε πρὸς οἰκοδομὴν αὐτοῦ τὰ προσκομισθέντα αὐτῷ *Δῶρα* ὑπὸ πρέσβεως τινος *Ἰνδοῦ*, ὃν ἐδέξατο πρὸς ἀκρόασιν ἐνταῦθα. Ὁ ἱστορικὸς «*Ἐμβλιά*» ἀναφέρει ὅτι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του ἐκ τῶν δώρων δὲν ἐσώζετο εἰμὴ *Ἀργυρένδιον* τι κίτελλον. Ἐν τῷ ἀσκητηρίῳ τούτῳ ἐδείκνυτο τὸ μνήμα ἑνὸς τῶν εὐνοουμένων *Σουλτὰν Σελήμ Α'*, ὀνόματι *Τζιμπούδ*.

Ἐτερον *Ἡσυχαστήριον*, τὸ τοῦ *Σεῖχη Καρσμανῆ*, τὸ ἀρχαιότατον τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ χωρίου τούτου ὑπῆρχον ἄλλοτε τὸ

1. Ὁ *Ἑλ Ἀμαδῆ* προήχθη ἀπὸ Καζασκέρ τῆς Ρούμελης εἰς τὴν ἀνωτάτην τοῦ ὀθωμανικοῦ κλήρου περιωπὴν, διέπρεψε δ' ἐν αὐτῇ ἐπὶ 30 ἔτη (1545-1574), ἀφείς ὑπόληψιν συνετοῦ, ἀκριβοδικαίου καὶ μετριόφρονος ἀνδρός. Συνέγραψε διαφόρους λόγους, ἀξίας πραγματείας, ἰδίως δὲ περίφημον τοῦ Κορανίου ὑπόμνημα καὶ τοὺς θρυλουμένους [αὐτοῦ] Φετβίδες, ἐφ' ὧν στηρίζονται πλείοτεροι τῶν Νόμων τοῦ Μεγ. Σουλεῦμάν. Ὁ Σοκολλῆ, παρανομούμενος ἀπὸ τῆς πατρίδος τοῦ ἐν Βοσνίᾳ ὀχυροῦ φρουρίου Σοκόλ, ἀνετράφη παιδιόθεν ἐν τῷ Αὐτοκρατορικῷ χαρμενίῳ. Διεδέχθη τὸν περιώνυμον *Βαρβαρόσαν* καὶ διεξήγαγε τὴν ὑπατον ἀρχὴν ἐπὶ 15 ἔτη (1564-1579), ὑποβαστάσας τὴν δόξαν τοῦ Σουλεῦμάν, καθ' ὅλην τῆς τοῦ Σελήμ βασιλείας τὸ διάστημα καὶ παραδοὺς αὐτὴν τῷ Μουράτ, ἔπесε θῦμα τῆς μανίας ἑνὸς ἀπηλπισμένου.

Χαρμὰν μ' πασὶ καὶ ἐνδότερον τοῦ κύκλου αἱ *παγοθῆκαι* (Καρλὺκ). «Κάμφαντι δὲ τὸ Ἀκρωτήριον, ἴδρυνται περὶ τὸ πρὸς Δ. πέρας τοῦ Χάσκιοι, τὰ καταγώγια τῶν Βομβαρδαρίων καὶ Σκαπανέων (Κουμπαρατζήδων καὶ Λαγουμιτζήδων) καὶ πλησίον αὐτῶν τὰ παλαιὰ τῶν πυροβόλων Ὀλμων χυτήρια καὶ τὰ ἐργοστάσια τῶν ὑποβάθρων τῶν κακονίων (Affûts)· τὰ καταστήματα ταῦτα, ἀπανθίσαντα ἤδη, εἶναι λείψανα πολῦτιμα τῆς τοῦ Σουλτὰν Σελῆμ βασιλείας, μεταγαγόντος ἐνταῦθα τὸν πρῶτον τῶν Βομβοβολιστῶν στρατῶνα, ὃν εἶχεν ἤδη κτίσει Σουλτὰν Ἀχμέτ ὁ Γ' ἐν τῷ τοῦ Σκουτάρεως Ἀγιάσματι.

Ἐνταῦθα εὐρίσκεται τὸ Αὐτοκρατορικὸν ἐργοστάσιον τῶν φυσεκίων, παρ' αὐτῷ δὲ καὶ τὰ Ἰουδαϊκὸν Νοσοκομεῖον, σήμερον σχεδὸν ἄχρηστον.

Κατὰ τὴν συνοικίαν Περὶ πᾶσά· κεῖται τὸ οἰκοδόμημα τοῦ *Λεγκιερχανέ* (ἐν αὐτῷ ἔχοντο αἱ ἄγκυραι «Λεγκιέρ») τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ ναυσταθμοῦ. Ὁ Βυζάντιος ἀναφέρει ὅτι ἰδρῦθη μὲν τὸ πρῶτον ἐν ἔτει (1708) ἐπὶ Ἀχμέτ Γ', μετασκευασθὲν δὲ ἐπὶ τὸ μεγαλειότερον ἐπὶ Σελῆμ Γ', κεῖται δ' ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος τῆς ἡϋόνης, ὅπου ἐκβάλλει ὁ χεῖμαρρος Κισσῶν» (Βυζ. τόμ. Β' σελ. 7).

Τὸ Πικρίδιον (Χάσκιοι).

Μετ' αὐτὸ ἐρχόμεθα εἰς τὸ προάστειον τὸ ἐπὶ Βυζαντινῶν μὲν Πικρίδιον, μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν *Ἀγία Παρασκευή* λεγόμενον, ὑπὸ τῶν Τούρκων δὲ νῦν *Χάσκιοι*. Τοῦτο εἶνε τὸ πολυανθρωπότερον τῶν ἐπὶ τοῦ Κερατίου προαστείων μετὰ τὴν Περαίαν, κατοικούμενον ὑπὸ Ἑλλήνων, Ἰουδαίων, ὧς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καὶ ὀλίγων Ἀρμενίων, κατὰ τὴν συνοικίαν Χαληδζή-ὀγλοῦ, καὶ οἷτινες ἔχουσι ἐκκλησίαν τοῦ Ἀγίου Στεφάνου, ἐν ἣ κατ' ἔτος μετὰ τὸ Πάσχα λειτουργεῖ ὁ Ἀρμέ-

νιος πατριάρχης. Ἐνταῦθα κατῴκει ὁ πολὺς τελώνης Τζε-
ζαερλῆς καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι Ἀρμένιοι.

Τῷ 1872 οἱ Ἑβραῖοι ἐσπούδαζον τὴν *Ἑβραϊκὴν φι-
λολογίαν* καὶ *Τωρά*¹ ἐν τῇ κατὰ τὸ Χάσκιγι τότε μεγάλῃ
καὶ ἀκμαζούσῃ Ἑβραϊκῇ Θεολογικῇ Σχολῇ, κειμένη ἐν τῇ
συνοικίᾳ Παρμᾶ-καποῦ, χρησιμευούσῃ δὲ σήμερον ὡς
Χαχαμχανές, ἥτοι «Πνευματικὸν δικαστήριον».

Τῇ 19 Μαΐου τοῦ 1453 Μωάμεθ ὁ Πορθητῆς διέταξε
νὰ τεθῇ γέφυρα κατὰ τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου (1000 βουτία
ἀπετέλουν αὐτήν) ταῦτα διαιρεθέντα εἰς 100 ζεύγη καὶ συν-
δεθέντα ἰσχυροῖς καλωδίοις ἀνὰ 2 κατὰ μήκος πρὸς ἄλληλα
ἔδωκαν εἰς τὴν γέφυραν πλάτος μὲν πήχεων 5, μήκος δὲ
500, δοκοὶ δ' ἐπὶ τούτων προσηλωθεῖσαι καὶ σανίδες κατα-
στρωθεῖσαι ἀπετέλεσαν τὴν γέφυραν οὕτως εὐπαγῇ, ὥστε
ἀσφαλῶς ἠδύνατο νὰ φέρῃ καὶ κανόνιον μετὰ τῶν ἑκατέρω-
θεν αὐτοῦ βαδίζόντων πυροβολητῶν. Ἡ γέφυρα δὲ αὕτη,
ὡς ἄγουσα πρὸς τὸ Κυνήγιον (Αἰβάν-Σεράϊ), κατεῖχε τὴν
θέσιν τῆς κατὰ τὸ 1852 συνδεούσης τὸ Χάσκιγι μετὰ τοῦ
Ἀιβάν-Σεράϊ γεφύρας. Ἡ γέφυρα αὕτη ἐπὶ τῆς ἐποχῆς Μόρ-
τμαν ὑπῆρχε (ὄρα ἄνωτ. Κεραμαρεῖα) (ὄρα *Βάρβαρον* Χρυ-
σοκονδύλῃ Φραντζῇ 252). Ἡ γέφυρα αὕτη ἀπῆρθη, διότι
παρημποδίζε τὴν ἔκχυσιν τῆς ἀπὸ τῶν ποταμῶν καταφερο-
μένης ἱλὺς, διότι ἐκινδύνευε νὰ συγχώσῃ τὸν τοῦ Κόλπου
μυχόν.

1. Ἑβραϊστὶ ἡ Παλαιὰ Διαθήκη καλεῖται *Τωρά*, Νεβεΐμ, Οὐκε-
θαβίμ=Νόμος, Προφῆται, Ἀγιόγραφον.

2. Ἡ γέφυρα αὕτη κατεσκευάσθη ἐπὶ Σουλτάν Μαχμούτ Β' τῷ
1827. Τώρα ὁμως τίθεται ἐν ἀχρησίᾳ, διότι ἀντικαθίσταται ὑπὸ
τῆς γεφύρας τοῦ Καράκιγι, εἰς τὴν θέσιν τῆς ὁποίας ἐφαρμόζεται
ἡ νέα γέφυρα, ἡ κατασκευασθεῖσα παρὰ τῷ Σουλτιτζε.

Ἀϊναλὺ Καβάκ.

Ἡ συνοικία αὕτη ὠνομάσθη ἐκ τῶν πολλῶν Αἰγείρων (Καβάκ), αἵτινες ὑπῆρχον ἐνταῦθα, κατ' ἄλλους δὲ ἐκ τῶν κατόπτρων, δι' ὧν ἐστόλισεν Ἀχμέτ ὁ Γ' τὸ κατὰ τὴν συνοικίαν ταύτην αὐτοκρ. περίπτερον. Ὅπως καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, τὸ Ἀϊναλὺ Καβάκ ἤκμαζεν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων χρόνων, ἦτο δὲ τόπος ἐξοχῆς καὶ διασκεδάσεων, ὅ,τι σήμερον εἶναι ὁ Κεατχανές. Οἱ Ὀθωμανοὶ εἶχον δι' αὐτὸ καὶ διάφορα τραγούδια. Ὁ κῆπος τοῦ Χὰς Παγτσέ ἦτο ἀνοικτὸς κατὰ πᾶσαν Παρασκευὴν καὶ Κυριακὴν, ὅποτε ἐπαιάνιζε καὶ ἡ αὐτοκρ. μουσική, πλῆθος δὲ ἄφθονον ἐκ πάντων τῶν μερῶν ἤρχετο ἐνταῦθα μετὰ τῶν φαγητῶν του διὰ νὰ διασκεδάσῃ. Τοῦτο διήρκεσε μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Σουλτὰν Μεδζήτ Χάν.

Ἐνταῦθα δεόν νὰ ἀναφέρωμεν καὶ τὸ **Παλάτιον** τοῦ Ἀϊναλὺ Καβάκ, ὅπερ ὠνομάσθη ἐκ τοῦ πλῆθους τῶν κατόπτρων, δι' ὧν ἐκόσμησεν Ἀχμέτ ὁ Γ' τῷ 1718 αὐτό. Ἐθεμελίωσεν αὐτὸ τὸ πρῶτον, προεκτείνας μεγάλους ἔργοις τὸν πρόβolum τοῦ ἀκρωτηρίου Αὐλῶνος¹, ὃ Ἰβραήμ πασᾶς ἐπὶ **Σουλτὰν Σουλεῦμάν**. Πάντες οἱ μετὰ τὸν Σουλεῦμάν Σουλτάνοι ἐκαλλώπισαν αὐτό, ἰδίως ὁ **Ἀχμέτ ὁ Γ'** (1703—1740), ὅστις ἔδωκεν εἰς αὐτό, καλούμενον πρὸ αὐτοῦ **Ἀϊβά Σεράϊ**, τὸ ἐπικρατῆσαν ὄνομα, ὅταν, μετὰ τὴν ἀπόκτησιν

1. Ἡ προεκτεινομένη πρὸς Δ τοῦ λόφου τοῦ Καρά - Ἀγάτς ὑπώρεια σχηματίζει τὸ ἀκρωτήριο, τὸ συναπαρτιζον ἀπὸ ἄρκτου Ν τὸν καλούμενον, ὑπὸ τοῦ Διονυσίου, Αὐλῶνα, Κόλπου μακρόν, ὃν ἐτέρωθεν περικλείει ἡ ἄκρα τοῦ Ἀϊναλῆ-Καβάκ. Τὸ ἀκρωτήριο τοῦτο σφίγγεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῆς κοιλάδος τοῦ Βαρβύσου, εἰς τὸ παρόχθιον τῆς ὁποίας φθοδόμηται πρὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ Αὐτοκρατορικὸν περίπτερον. Ἐκ Μεσημβρίας δὲ ὑπὸ τῆς ἐτέρας τῆς σχηματίζουσας τὸν Αὐλῶνα Κόλπον καὶ ἐκτεινομένης μὲν εἰς μῆκος δύο μιλίων (1700) βημ.), σχιζομένης δὲ εἰς δύο διαφόρους ἄλλας

τῆς **Πελοποννήσου** καὶ τὴν ἐν **Παζάροβιτς** εἰρήνην (1718), ἐστόλισεν αὐτὸ διὰ τοῦ ὠραιότερου ἐν **Οὐνετία** κατασκευαζομένου τότε κατόπτρου (Ἀϊνά), ὅπερ εἶχε πέμψει δῶρον ἡ ἀριστοκρατία, ἀνακτησαμένη τὴν φιλίαν αὐτοῦ.

Ἡ περιφέρεια τοῦ κήπου τούτου ἐξετείνεται ποτε ἐπὶ 10 περίπου στάδια, ἐπέχουσα μέρος μὲν, τὸ μεσαίτατον, τὴν παραλίαν πεδιάδα τοῦ ἀκρωτηρίου, μέρος δέ, τὸ ἐπίλοιπον, τὰς μικρὰς κοιλάδας καὶ λοφίδια τὰ περὶ αὐτὸ καὶ σκιαζόμενον κυπαρίσσω καὶ ἄλλων ὀπωροφόρων τὸ πλείστον δένδρων δενδροστοιχίαις καὶ ποτιζόμενον ὑπὸ τῆς ἐν τῷ μυχῷ τῆς τοῦ Πικριδίου κοιλάδος ἀναβρυούσης πηγῆς. τῆς πάλαι ποτὲ τῶν Κισσῶν. Παραμελήθη ὡς ἄχρηστον ἐπὶ Σουλτὰν Σελήμ Γ' (1789—1808), ἐκηρυνίσθη δὲ ἡ περιοχὴ αὐτοῦ καὶ προσετέθη κατὰ τὸ πλείστον ὑπὸ τοῦ **Χουσεῖν πασᾶ** εἰς τὰ προσαρτήματα τοῦ Ναυστάθμου. Ἐν δὲ τῷ ἐναπολειπομένῳ (ὅπερ μέχρι σήμερον σώζεται) ὀικοδομήθη τῷ 1822 **θερμοκήπιον**, ὅπου ἐκηπεύοντο διάφορα πρόφαντα λαχανικὰ καὶ ἄνθη καὶ κατ' ἐξοχὴν **ἀνανάσια** διὰ τὸ αὐτοκροχάρεμιον.

Ἐνταῦθα ὑπεγράφη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Ἀμπδ-οὐλ-Χαμὶδ τοῦ Α' (1774—1789) ἡ ἐν Παζάροβιτς μετὰ τῶν Ρώσων εἰρήνη, δι' ἧς παρεχωρήθη εἰς αὐτοὺς ἡ Κριμαία. **Κομνηνὸς δ' Ὑψηλάντης** ἐν τῇ ἱστορικῇ αὐτοῦ βίβλῳ «**Τὰ μετὰ**

κοιλάδας, κυρίως δὲ εἰς τρεῖς, τὰς μεγαλειτέρας, αἵτινες σχηματίζουσι δύο λόφους, ἐξ ὧν ὁ πρὸς Α. ἀποτελεῖ τὸ ἕτερον τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ Αὐλῶνος, τὸ τοῦ Ἀϊναλῆ-Καβάκ (Βυζ. τόμ. Β'). Ὁ Βυζ. συγγραφεὺς **Ζώσιμος** ἀναφέρει ὅτι «ὅλοι οἱ κόλποι ἐξέλιπον πρὸ πολλοῦ, συγχωνευθέντων καὶ ἐποικοδομηθέντων τῶν τόπων, ἀπ' αὐτῶν ἀκόμη τῶν χρόνων τοῦ Ἀρχαδίου».

1. Εἰς τὴν θύραν τοῦ περιπτέρου τούτου, τὴν πρὸς τὸ Ὁκ-Μεϊδὰν ἄγουσαν, ὑπάρχει ἐπιγραφή, ἐν ἣ ἀναφέρεται ὅτι ἐπεδιορθώθη τῷ 1206 (τουρκιστὶ) 1791 ἐπὶ Σελήμ τοῦ Δ'.

τὴν «*Ἀλωσιν*» ἀναφέρει ἐν ἐκτάσει περὶ τοῦ ἀνακτόρου τούτου. Ὅτι «τοῦτο τῇ 8 Δεκεμβρίου τοῦ 1766 ἐκάθη, ἀλλ' ἤρξατο κατόπιν οἰκοδομοῦμενον, ἡ δὲ οἰκοδομὴ αὐτοῦ συνετελέσθη τῷ 1787 δι' ἐξόδων τοῦ Μεγ. Βεζύρη *Γιουσούφ πασᾶ*, ἐξοδεύσαντος 1800 πονγγιά¹, ἧτοι 2,500,000 φράγκα καὶ ἔτι πλεόν». Παραθέτει καὶ κατάλογον τῶν χρηματικῶν προσφορῶν διὰ τὸν καλλωπισμόν.

Ὁ Πιρὶ πασσᾶς.

Τὴν συνοικίαν ταύτην ἐκτίσεν ὁ ἐπὶ Σουλτάν Βεγιαζήτ Β' (1481-1512) καὶ Σελήμ Α' (Γιαβού) (1512-1520) Μέγας Βεζύρης *Πιρὶ Μεχμέτ πασσᾶς*, ἐκ Καραμανίας καὶ ἐκ τῆς οἰκογενείας τοῦ Σιῦχ Δζεμαλεδδίν Ἀκ Σεραῖ. Ἐκτίσε δὲ καὶ μεγαλοπρεπέστατον τζαμίον. Ἐνταῦθα ὑπάρχουν καὶ ἑτέρα δύο τεμενῆ, τὸ μὲν κτίσμα τοῦ Ἀρσλὸν Ἀγᾶ (εὐνοῦχου πάντως), τὸ δὲ τοῦ Τουρσανδζή ζαδὲ Χουσεῖν Τσελεμπή.

Τὸ Ὅκ Μειδάν.

Ὑπερθεν τοῦ Χάσκιοῦ ὑπαρχει ὁροπέδιον ἄδενδρον μὲν, ἀλλὰ γλοερόν, ὅπερ εἶναι ἀκατοίκητον καὶ καλεῖται *πεδιάς τῶν τόξων*. Ἐπὶ Σουλτάν Σελήμ Α' καὶ ἔτη πολλὰ μετ' αὐτόν, ἐχρησίμευε πρὸς γύμνασιν καὶ ἀγωνοθέσιον τῆς τοξοβολίας, τελουμένης κατὰ πᾶσαν ἀνοιξιν πανηγυρικῶς, ἀναγορευομένου καὶ χορηγοῦντος συμπόσιον καὶ δημοθυσίαν τοῦ ἀθλητοῦ (πεχλιβάν), οὗτινος τὸ βέλος ὑπερέπιπτε τοὺς 900 πόδας. Ἀνεγείρετο δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου καὶ στήλη, διαιωνίζουσα τὸ ἀρίστευμα.

Ὑπάρχει ἐνταῦθα στηλῶν πλήθος, ὧν τὰ πομπικὰ γράμματα, περικεκοσμημένα διὰ βελῶν καὶ ἀνθέων, ἐκθειάζουσι

1. Νόμισμα τουρκικὸν μετὰ τὴν ἄλωσιν.

τὴν ρώμην τῶν τοξοτῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων διαπρέπουσι καὶ πολλοὶ τῶν Σουλτάνων, ὥς ἀνέγνωμεν ἐν μιᾷ στήλῃ τὸ ὄνομα Μουράτ Γαζή τοῦ Δ' (1623 1640).

Ὁ τόπος οὗτος θεωρεῖται ἱερὸς καὶ δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐνταῦθα ἀνοικοδόμησις οἰκιῶν μηδὲ καὶ σκηνῶν ἀκόμῃ, ὑπάγεται δὲ εἰς τὴν κυριαρχίαν τοῦ Σεΐχη τοῦ ἐνταῦθα Τεκκέ, ὅστις ἐκτίσθη χάριν τῶν τοξοτῶν ὑπὸ τοῦ Μουράτ τοῦ Δ'.

«Τῇ 23 Μαρτίου τοῦ 1453 κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἀλώσεως ὁ Μέγας Βεζύρης τοῦ Πορθητοῦ καὶ γαμβρὸς αὐτοῦ Ζαγανὸς πασᾶς μετὰ τοῦ Καρατζιὰ βέη κατέλαβον μετὰ τινων χιλιάδων στρατιωτῶν τοὺς πέραν τοῦ Κερατίου κόλπου λόφους, ὅπισθεν τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ Κασήμ πασᾶ» (Μόρτμαν). Ἐννοεῖ ἐνταῦθα τοὺς τάφους τοῦ Ὁκ Μεϊδάν, ὅπου ἐτέθη καὶ τηλεβόλον ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ, ὅστις προσηυχθήν ἐνταῦθα προτοῦ καταλάβῃ τὴν πόλιν. Ἐν μέσῳ τῆς πεδιάδος ὑπάρχει ἐξέδρα τις λιθοκτιστος, μετὰ μαρμαρίνης ἀναβάθρας, καλουμένης (Γιαγμοὺρ-τασί) *ὕετοῦ λίθος*. Ἐπὶ τῆς ἐξέδρας ταύτης γονυκλιτῶν ὁ Σεΐχ-οὐλ-Ἰσλάμ, ἡ ὁ πρῶτος τοῦ Σεραίου Ἰμάμ, ἐξευμενίζετο τὸν Θεὸν ἐν καιρῷ ἀνομβρίας.

Περὶ τὸ πέρας τοῦ ὄροπεδίου ὑπάρχει κρήνη *Διβεδδάρ*, κάθισμα σκιαζόμενον ὑπὸ παχυσκίων δένδρων καὶ ἀπ' αὐτῆς ὁ περίπατος φέρει τὸ μὲν πρὸς τὸ καλούμενον Σοϊούτζοκ Ἀγιασμασῇ, τὸ δὲ πρὸς τὸ Ἀϊνὲ Ἀγιασμασῇ καὶ τὸ Χασάν Καρλίκ.

Ὁ Βαύσταῦμος.

Ὁ περίβολος τοῦ ναυστάθμου περικλείει ὑπὲρ τὰ δύο μίλια περιφέρειαν, ἄρχεται δ' ἀπὸ τοῦ προαστείου τοῦ Ὁκ Μεϊδάν καὶ φθάνει μέχρι τῆς γαφύρας τοῦ Ἀζάπ Καπουσῇ.

Ἡ ἱστορία ἀναφέρει ὅτι κατὰ τὸν Γ' αἰῶνα ὑπῆρχεν ἐνταῦθα εἰδὸς τι ναυστάθμου τῶν Βυζαντινῶν, ὥς ἐπὶ παρα-

δείγματι ἐπὶ Μαυρικίου ἐλέγετο τὸ *Ἀρσενάγιον* ἢ *Ἀρμα-
μεντάριον* (λέξεις λατινικαί, σημαίνουσαι ναύσταθμος καὶ
ὄπλοστάσιον).

Διὰ τὴν περίστασιν ταύτην νομίζω μᾶλλον ὅτι ἐνταῦθα
πρέπει νὰ τοποθετηθῶσιν οἱ *Ἰνωράται*, τὸ καταντικρὺ
τῆς Πόλεως προάστειον Ὀνωρίτου ἐκείνου τοῦ ἐπὶ Κων-
σταντίνου, ὅπου μετέβαινον πρὸς θήραν ἀγριοχοίρων οἱ
Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες (Βυζαντίου Τομ. II. 24). Τὴν
γνώμην ταύτην ἰσχυροποιεῖ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ κόλπου, ὅπου
ὁ ναύσταθμος, ὅστις ἐλέγετο *χοιράγια*.

Μετὰ τὴν ἄλωσιν ὁ Μωάμεθ εὗρε τὸν τόπον κατάλληλον
διὰ τὴν κατασκευὴν πολεμικῶν πλοίων, ὁ δὲ Σουλεῦμάν
προσεπηύξησε τῷ 1571 διὰ τοῦ ναυάρχου *Κασήμ πασᾶ*,
οἰκοδομήσας οἰκίας διὰ τοὺς ἐν αὐτῷ ἐργαζομένους.

Ὁ Βυζάντιος ἀναφέρει ὅτι τὸ μέρος τοῦτο ἐπὶ τῆς ἁλώ-
σεως καὶ μετὰ ταῦτα ἐχρησίμευσεν ὡς *κοινοταφεῖον* τῷ 1515,
κατὰ διαταγὴν Σελήμ τοῦ Α', τὸ μέρος τοῦτο ἀνεσκάφη καὶ
ἐκαθαρίσθη, τὰ δὲ ὅστ' αὐτὴ μετεκομίσθησαν καὶ ἐρρίφθησαν
ἐντὸς λάκκου, ἐπιστατοῦντος τῶν ἔργων τοῦ Μεγάλου Βεζύ-
ρου *Πιρί πασᾶ*.

Ὁ ναύαρχος *Κιλίς Ἀαλή πασᾶς* κατήρτισε κάλλιον
καὶ ἐπλούτισε διὰ τῶν προσπαθειῶν του τὸν Ναύσταθμον.
Τῷ 1707 ὁ *Τσορλοῦ Ἀαλή πασᾶς* πρὸ τοῦ Μπάνιου ἔκτισε
καὶ τζαμίον. Τῷ 1613 ὁ *Ἀχμέτ Α'* ἔκτισεν ἐνταῦθα καὶ
περίπτερον καὶ ἐκαλλώπισε τοὺς τότε αὐτόθι εὕρισκομένους
αὐτοκρ. κήπους, ἐκτεινομένους εἰς πολλὰ μέρη, ἐπὶ τῶν
ὁποίων, προϊόντος τοῦ χρόνου, ἀνηγέρθησαν τὰ διάφορα ὑπὸ
τῶν Ἀγγλων ἐργοστάσια.

Ἡ κυριωτέρα μεταρρύθμισις τοῦ Ναυστάθμου, δι' ἧς
ἐφθασεν οὗτος εἰς τὴν σημερινὴν κατάστασιν, ἐγένετο ἐπὶ
τῶν ναυάρχων *Χασὰν πασᾶ* καὶ *Κιουτσοῦκ Χουσεῖν πασᾶ*,
ὅστις μάλιστα θεωρεῖται ὡς κτίτωρ τοῦ Ναυστάθμου, ὡς

ἀναμορφώσας δι' Ἀγγλων καὶ Γάλλων τὸ τουρκικὸν ναυτικόν. Ἐπ' αὐτοῦ ἐκτίσθη τὸ Ναυαρχεῖον, τὸ χρησιμεῖον σήμερον ὡς σχολεῖον τοῦ ναυτικοῦ, κατεσκευάσθησαν τὰ πρὸς πάκτωσιν τῶν πλοίων ἀναγκαῖα κτίρια καὶ ἐστήθη ἡ πρὸς ἀνόρθωσιν τῶν ἱστῶν μηχανή.

Ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ 4 δεξαμενῶν (χαβούζ) πρὸς ἐπισκευὴν πλοίων, ἡ μία, ἡ καὶ πλωτή, κατεσκευάσθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάν Ἀαζήζ, αἱ δὲ ἄλλαι τρεῖς ἐπὶ τῶν Σουλτάνων Σελήμ Γ' Μαχμούτ Β' καὶ Μεδζήτ.

Τὸ Μπάνιον (Κάτεργον)

Ὅπισθεν τῶν ἀποθηκῶν τοῦ ναυτικοῦ εἰς τινα κοίλην καὶ κάθυγρον γωνίαν, παρὰ τὸν λόφον, ἔκειντο αἱ *Φυλακαὶ τοῦ Μπάνιον* ἢ τὸ Κάτεργον, κτισθὲν ὑπὸ Σουλεϊμάν. Τὸ Κάτεργον τοῦτο ἐχρησίμευε κατ' ἀρχὰς ὡς *νεώσοικος* τῶν πολεμικῶν τριήρων, εἰτα δὲ ὡς *δεσμοωτήριον* τῶν κακούργων ἀνθρώπων καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν αἰχμαλώτων, τῶν καταδεδικασμένων εἰς τὸ Κάτεργον (Ζινδάν).

Τὸ ὄνομα τοῦτο παράγεται κατὰ τινὰς ἐκ τῆς γαλλικῆς λέξεως «Banc de Galère» «*ἐδώλιον ἢ θρανίον τῶν τριήρων*», ὅπου ἐκωπηλάτουν σιδηροδέσμοι οἱ δυστυχεῖς αἰχμάλωτοι, ἀποτίοντες τὴν γνωστὴν ἐν τῷ ποινικῷ κώδικι (Χουκούκ-ι δζεζά) ποινὴν «Γκιουρέκ δζεζαζί».

Ἐν αὐτῷ ὑπῆρχον καὶ εὐκτήριοι οἴκοι, ἐν τέμενος Μεδζήτ Β' (Ζινδάν Μεστζηδί), μία ἐκκλησία διὰ τοὺς ὀρθοδόξους, ἧς ὁ ἱερεὺς παρεγνώριζεν ἀτιμωρητὶ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πατριάρχου. Τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν ἦτο ἄσυλον (Βυζ. II. τομ.). Κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα ὑπῆρχον καὶ δύο λατινικαὶ ἐκκλησαί, αἵτινες ὅμως μὲν ἐν ὄνομα ἐλέγοντο *Μπάνιον*.

Εἰς τὰς φυλακὰς ταύτας ἐφυλακίσθη ἐπὶ 16 ἔτη ἡ Ἁγία Ἀργυρή.

Διβὰν-χανές.

Κτίριον κομψότατον, χρησιμεῦον ὡς *ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν*. Ἐπυρπολήθη τῷ 1831, ἀνηγέρθη ὁμως τῷ 1835 ὑπὸ τοῦ Ναυάρχου *Ταχῆρ πασᾶ*.

Ἐδῶ πρὸ τοῦ 1721 εἶχε τὸ γραφεῖόν του ὁ ποτὲ ἐρμηνευτὴς τοῦ στόλου Γραικός, διεξάγων τὰς ὑποθέσεις τῶν τοῦ Αἰγαίου κυρίως νήσων, ἐλέγετο δὲ Δεριαὶ Δερτζουμανή.

Ἡ θέσις αὕτη ἦτο ἐπὶ τῶν τελευταίων χρόνων πρὸ τοῦ 1821 περιμάχητος· διότι ἐχρησίμευε συνήθως ὡς πρώτη βαθμὶς τῆς εἰς τὰς παραδουναβίους ἡγεμονίας προαγωγῆς, ἀπὸ τῶν πρώτων ἡγεμονεύσαντος Δακίας Ἑρμηνέως τῶν Ναυτικῶν Νικολάου Μαυρογένους, μέχρι τοῦ ὁποῦ ἡγοράζετο ἰσοβίως. Ὁ τελευταῖος τοῦ στόλου ἐρμηνευτὴς ἦτο ὁ Νικόλαος Μορούζης.

Σήμερον ἡ ἑνορία Χάσκιος εἶναι πρωτοβάθμιος ἑνορία, στέλλουσα εἰς τὴν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις συνερχομένην ἐκλογικὴν Συνέλευσιν καὶ ἀντιπροσώπον πρωτοβάθμιον, ἣ καὶ Μοναδικὸν καλούμενον. Ἐχει μίαν μόνον Ἐκκλησίαν, τὴν τῆς Ἀγ. Παρασκευῆς, μετὰ τελείου κλήρου, οὗτινος προΐσταται σήμερον ὁ ἐπὶ παιδείᾳ καὶ εὐγενείᾳ διακρινόμενος ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Κρασᾶς, ἀντικαταστήσας ἑπαξίως τὸν ὡσαύτως εὐπαίδευτον καὶ εὐγενῆ προϋστάμενον, νῦν ἐν τῷ κατὰ Γαλατᾶ ναῷ τοῦ Ἀγ. Νικολάου, καὶ μέλος τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευμ. Δικαστηρίου ἀρχιμ. Ἰωακείμ Καβύρην.

Ὑπάρχουσι δύο Ἀστικάι Σχολαί, ἀρρένων καὶ θηλέων, ἐν αἷς διήκουσαν τὰ πρῶτα αὐτῶν μαθήματα ἄνδρες διάσημοι τοῦ ἡμετέρου Γένους ἐπὶ τε τῇ παιδείᾳ καὶ πλούτῳ διαπρέψαντες, ὡς ἐπὶ παραδείγματι ἀναφέρομεν τὸν πολὺν τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων ἐν τῇ κατὰ Φανάριον Πατριαρχικῇ Ἀκαδημίᾳ καθηγητὴν ἀείμνηστον Ἀριστοκλῆν, τὴν πρὸ

ὀλίγων ἐτῶν εἰς τινὰ γωνίαν τῶν Ἑθν. Νοσοκομείων τὸ πνεῦμά της παραδώσασαν καὶ ὑπ' αὐτῶν ἔτι τῶν λογίων Εὐρωπαϊῶν ἐξυμνηθεῖσαν διὰ τὸ τάλαντον τῆς λογογραφικῆς καὶ διηγηματικῆς αὐτῆς τέχνης, ἀδελφὴν τοῦ εὐφήμως γνωστοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τῶν Γραμμάτων (ὁμοίως ἐνταῦθα τὰ πρῶτα μαθήματα ἀκούσαντος) κ. Ἰωάννου Παπαδοπούλου, ἀείμνηστον Ἀλεξάνδραν, τὴν Χαρίκλειαν Κορακίδου καὶ ἄλλους πολλούς, ἐπιστήμονας καὶ λογίους, ἐργασθέντας ὁρηγῶς ὑπὲρ τοῦ Ἑθνους, οὕτινος οἱ πλείστοι καὶ σύμβουλοι αὐτοῦ ἐχρημάτισαν καὶ τὴν πάτριον καὶ γενέθλιον αὐτῶν χώραν δὲν ἐλησμόνησαν.

Τὸ Χάσκιοῦ ἔχει τὰς ἀκολουθοῦσας ἐκκλησιαστικὰς ἀρχάς :

α'] **Ἐκκλ. πενταμελῆ Ἐπιτροπὴν**, ἣτις ἐπιστατεῖ τὰ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ, συγχωνευθεῖσα δὲ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν μετὰ τοῦ ταμείου τῶν πτωχῶν, διανέμει κατ' ἔτος ἄνθρακας εἰς τοὺς πτωχοὺς τῆς ἐνορίας ἀνεξοφλήτως φυλῆς καὶ θρησκευματος.

β'] **Ἐφορείαν τῶν Σχολῶν**. Τὴν κατὰ τὸ 1911 δι' ἐνοριακῆς Συνελεύσεως ιδρυθεῖσαν Κτηματικὴν Ἐπιτροπὴν, ἣτις ἀόκνως καὶ δραστηρίως ἐργάζεται ὑπὲρ τῆς τῶν πάντων ἐν τῇ ἐνορίᾳ διευθετήσεως.

Ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ὑπῆρχον ἐνταῦθα Σύλλογοι καὶ Σωματεῖα, ἅτινα ὅμως ἐξέλιπον, ἄλλα δὲ μετεφέρθησαν ἀλλαχοῦ, ὥς π. χ. ἡ πρὸ 100 καὶ πλέον ἐτῶν ἐνταῦθα ἐδρεύουσα Ἀδελφότης τῶν ἀλιέων καὶ λεμβούχων τοῦ Ἀγ. Σπυριδωνος, ἐδρεύουσα νῦν ἐν τῷ κατὰ Βαλατᾶ Σιναϊτικῷ Μετοχίῳ. Ἡ διαλυθεῖσα Ἀδελφότης τῆς «**Μεταμορφώσεως**». Νῦν ὅμως ὑπάρχουσιν ἐνεργὰ Σωματεῖα δύο, ἐν τῷ τοῦ «Ἀγίου Νικολάου», συνενωθέντος κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1907 μετὰ τοῦ Φιλομούσου Σωματείου τοῦ «Ἀπόλλωνος», ἀριθμοῦντος μέλη ὑπὲρ τὰ 120. Τὸ Σωματεῖον τοῦτο ἐγένετο καὶ εἶναι κέντρον τῆς ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἐνορίας τελεσφό-

ρου δράσεως, προκυπτούσης καὶ διαφωτιζομένης ἐξ ἐλευθέρου μὲν, ἀλλὰ σοβαρᾶς ἀμοιβῆς, ἰδεῶν εὐγενῶν καὶ φρονημάτων ὑγειῶν. Σκοπὸς τοῦ Σωματείου τούτου εἶναι φιλόπτωχος, διότι παρέχει κατ' ἔτος τοῖς ἀπόροις μαθηταῖς ὑποδήματα καὶ βιβλία καὶ ἐκπαιδεύει ἐν τῇ Μεγ. τοῦ Γ. Σχολῇ ἐπιμελῇ καὶ εὐφυᾶ μαθητὴν· φιλόκαλος δέ, διότι ἐπιστατεῖ τοῦ καλλωπισμοῦ τῶν Νεκροταφείων.

Ἄλλοτερον Σωματεῖον εἶναι τὸ τῶν Κυριῶν τῆς «Ἀγίας Βαρβάρας», ἐρχόμενον ἀρωγὸν εἰς τὰς πτωχὰς μαθητρίας, χήρας καὶ ὀρφανά. Ἐπιβλέπει τὸν καλλωπισμὸν τῆς Ἐκκλησίας· εἰς αὐτὴν ὀφείλονται πολλὰ ἔργα.

Τὸ Χάσκιοι εἶναι καὶ ἔδρα τοῦ 7ου Δημαρχιακοῦ τμήματος (Γεδινδζή Δαϊρεσῆ), ἐν ᾗ ὑπάρχει Συμβούλιον ἐκ 12 παρέδρων ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ἐθνοτήτων. Τὸ τμήμα τοῦτο περιλαμβάνει παραθαλασσίως μὲν τὰ τοῦ Καρὰ Ἀγάς, Σούτλιτζε, Χαλιτζή Ὀγλοῦ καὶ Χάσκιοι, ἐσωτερικῶς δὲ τὰ ἐκ δεξιῶν τοῦ χειμάρρου (Δερε) τοῦ Κασήμ Πασᾶ ὡς καὶ τὰ τοῦ Πιαλή Πασᾶ καὶ Ὁκ Μεϊδάν.

Εὐεργέται τῆς Κοινότητος ἀναγράφονται οἱ ἐξῆς :

ΚΩΝΣΤ. ΒΑΣΣΑΡΑΒΑΣ ΒΡΑΓ-
ΚΟΒΑΝΟΣ, ἡγεμὸν Βλαχίας.
ΑΒΡΑΑΜ ΠΕΤΡΟΒΙΤΣ, πρωθ-
υπουργὸς Σερβίας (ἐτάφη ἐν
Χάσκιοι 1853).

Κ. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ

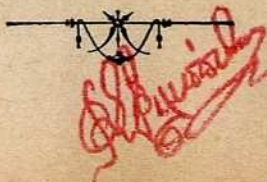
Χ. ΕΥΦΡΑΙΜΙΔΗΣ

ΧΑΡ. ΜΑΚΡΑΚΗ

Κεμ/τίου/Σαδύβι
Εγ'έν

*Εγγραφον ἐν Χάσκιοι, τῇ 1 Μαΐου 1910.

Φ. Σ. Φ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ βιβλίον τοῦτο ἐξεδόθη πρὸς ὄφελος τῆς Ἑνορίας καὶ τῆς
Ἀδελφότητος, ὑπὲρ τῶν ἀπόρων καὶ ὀρφανῶν μαθητῶν τῆς
κοινότητος Χάσκιοι, ὥστε οἱ φιλόμουσοι καὶ φιλόπτωχοι ἀνα-
γνώσται, ἐντρυφῶντες εἰς τὰς σελίδας τοῦ ψυχωφελοῦς τού-
του πονήματος, θὰ ἔχωσι τὴν συνείδησιν ἀνασταυμένην, ὡς
ἀνακουφίζοντες πτωχοὺς πλὴν φιλομαθεῖς μαθητὰς, οἵτινες,
ἀφιέμενοι εἰς τὴν τύχην τῶν καὶ πιεζόμενοι ὑπὸ τῆς πείνης
καὶ στέρησεως, θ' ἀπολέσωσι τὸν πρὸς τὴν ἐθνικὴν παιδείαν
ζηλὸν τῶν.

Τρέξατε νὰ ἀγοράσητε τὸ βιβλίον τοῦτο, διότι καὶ ὠφελεῖ-
σθε καὶ ὠφελεῖτε.

Τιμᾶται πρὸς. 5.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000020567